BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

1715

POLYBII HISTORIAE

VOL. I · LIBRI I–III

EDITIONEM A LVDOVICO DINDORFIO CVRATAM
RETRACTAVIT

THEODORVS BVETTNER-WOBST

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS ALTERIVS
(MCMV)

BEROLINI ET NOVI EBORACI
WALTER DE GRUYTER MMIX

∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier,
das die US-ANSI-Norm über Haltbarkeit erfüllt.

ISBN 978-3-598-71715-4

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über http://dnb.d-nb.de abrufbar.

© Copyright 2009 by Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, D-10785 Berlin
Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany
Druck und Bindung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen

PRAEFATIO.

In annotatione critica alterius Polybii editionis, cuius volumina tria priora nihil aliud esse volumus nisi supplementa editionis Hultschianae, codicum compendiis utimur his:

A Vaticanus 124 saeculi XI. ab Hultschio collatus, quo continentur quinque libri priores. Est omnium Polybii codicum longe praestantissimus ac fide dignissimus.

A^1 prima manus,

A^2 secunda manus, quae et libro archetypo inspecto et coniciendo videtur verba tradita mutasse (v. *BW*[1] praef. II 5—16).

A^r duae vel tres manus recentes (v. *BW*[1] praef. II 16—22).

R codices recentes quinque priorum librorum vel omnes vel complures.

Ex iis singuli sunt afferendi:

B Britannicus 11728, olim Florentinus a Gronovio passim inspectus; descriptum eum esse anno 1417 e codice A demonstravit *BW Griech. Stud. f. H. Lipsius.* Lipsiae 1894, 18 ss.

C Monacensis 157 saeculi XIV. Hunc unum librum manu scriptum e bibliotheca Matthiae Corvini profectum (v. H. Simonsfeldium *Sitz.-Ber. d. philos.-philol. u. d. hist. Classe d. kgl. bayer. Akad. d. Wiss.* 1902, 534 ss.) a Vincentio Obsopoeo, cuius nomen patrium erat *Heidnecker* (v. Simonsfeldium l. c. 541), ad editionem Polybii principem (v. infra *Ob*) esse adhibitum primus perspexit Schweighaeuser

I, XXXIV ss.; idem vir doctus eum codicem, quem dicere consuevit Bavaricum, excussit.

D Monacensis 388 saeculi XIV., ut videtur, a Schweighaeusero, qui eum appellat Augustanum, collatus.

E Parisinus 1648 saeculi XV. extremi a Schweighaeusero, qui eum dicit Regium A, comparatus.

Σ Cpolitanus 25 saeculi XV. a *BW* collatus (v. Fleckeis. annal. 1898, 887 ss.).

Σ^2 secunda manus, quae coniciendo studet verba tradita corrigere.

Omnes hi codices recentes ex codice A aut ex eius archetypo non sunt descripti, sed verisimillimum esse videtur ex eodem libro (Φ) continente aut Polybii libros XVIII priores integros aut libros quinque priores et excerpta antiqua, ex quo codex Urbinas (F) deductus est, alterum codicem plenum coniecturis (X) ex eoque libros recentes (CDEΣ) ita fluxisse, ut liber Bavaricus (C) longe simillimus sit codici Φ, sed Augustanus (D) et Regius A (E) et Cpolitanus (Σ) artiore quodam vinculo cohaereant cum Vaticano (A). Itaque quicquid in recentioribus illis libris (CDEΣ) reperitur, non omne videtur esse eiusmodi, ut appareat esse excogitatum a correctoribus, sed in propatulo est posse quidem redire bonas scripturas ad auctoritatem libri illius archetypi haud mali (v. BW^1 praef. II 29).

F Urbinas 102 saeculi XI. vel XII., quo continentur excerpta antiqua. Eum librum partim Hultschius ipse, partim Wilmanns et Hinckius in eius usum contulerunt. Ioannes Tschiedelius meum in usum eum codicem inde a libro nono comparavit.

Codex Urbinas ex ipso Vaticano (A) vel ex eius archetypo continente libros Polybii XVIII priores integros non videtur esse derivatus; sed ipse docui in praefatione alterius voluminis p. 52 ss. Urbinatem redire ad librum quendam (Φ) continentem aut Polybii libros XVIII priores aut libros quinque priores et excerpta antiqua, qui ex eodem archetypo deductus

esse videtur, e quo fluit codex Vaticanus A. (De ratione, quae inter Urbinatem et libros R intercedat v. ea quae supra exposui).

F^1 prima manus,

F^2 secunda manus, quae et ipso archetypo iterum inspecto et coniecturis emendat (v. *BW*[1] praef. II 55).

F^3 tertia manus, quae coniciendo verba depravata studet sanare.

F^r recentes manus correctorum coniecturis emendantium.

S codices recentes excerptorum antiquorum a Schweighaeusero collati vel omnes vel complures.

Ex iis singuli sunt afferendi:

D Monacensis 388, Schweighaeuseri Augustanus.

Est inter libros recentes longe vetustissimus et emendatissimus, derivatus, nisi fallor, ex codice archetypo (*X*) librorum recentium (v. p. IV).

D^m manus antiqua, quae in margine Augustani verba depravata et ex altero codice perbono et coniectura studet emendare (v. *BW*[1] praef. II 58 ss.).

G Mediceus (v. Schweighaeuserum II, VII s. VI 304).

H Regius D (v. eundem II, IX s. VI 305).

K Regius E (v. eundem II, XIII s. VI 305).

L Oxoniensis (v. eundem II, X).

Hi omnes codices GHKL a Schweighaeusero collati videntur ex libro quodam recentiore (*Ψ*) derivato ex eodem archetypo, e quo fluxit Urbinas, ducti esse (v. *BW*[1] praef. II 58).

Praeterea nonnullis locis verba sunt facienda de codicibus Regiis F et G, Vesontino, Tubingensi, quos omnes a Schweighaeusero (v. eundem II, X ss.) excussos ad unum redire archetypum verisimile est (v. *BW*[1] praef. II, 58).

M Vaticanus 73 palimpsestus saeculi X/XI., quo excerpta *περὶ γνωμῶν* continentur, a Maio inde a VI. libro (v. infra sub *Ma*), ab Heysio inde ab initio (v. infra

sub *Hey*) editus, meum in usum comparatus a Boissevainio (v. infra sub *Bo*). Cf. *BW*[1] praef. IV 16 s.

P Peirescianus, nunc Turonensis 980, membranaceus saeculi XI., cui insunt excerpta *περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας*, a Valesio (v. infra sub *Va*) inde a VI. libro editus, in usum Hultschii a Wollenbergio cum editione Didotiana collatus; ipse eum anno 1893 comparavi. Cf. *BW*[1] praef. IV 13 ss.

Q Scorialensis I, *Ω*, 11 saeculi XVI., in quo eclogae *περὶ ἐπιβουλῶν* servatae sunt, et a Carolo Muellero et a Federo excussus.

T Parisinus suppl. Gr. 607, cuius media pars, qua excerpta *περὶ στρατηγημάτων* continentur, X. saeculo videtur esse exarata. Wescher eum contulit (v. ad 21, 27, 1).

Y codices, quibus excerpta insunt *περὶ πρέσβεων ἐθνῶν πρὸς Ῥωμαίους* (v. *BW*[1] praef. IV 3 ss.), a de Boorio (exc. de leg. vol. II., Berol. 1903) collati vel omnes vel complures (v. *BW*[1] praef. IV 25 ann. 2).

Ex iis singuli sunt afferendi:

X Ambrosianus N 135 sup. chartaceus, manu Darmarii exaratus et 24/VIII 1574 finitus, meum in usum inde a libro XX. a Domenico Bassio collatus. Ex eo derivati sunt ceteri codices:

U* Vaticanus 1418 chartaceus, alia ac Darmarii manu XVI. saeculo scriptus et cod. Neapolitanus III B 15 chartaceus eadem manu XVI. saeculo scriptus. Eos adhibuit Fulvius Ursinus; meum in usum Graevenus inde a libro XX. contulit Vaticanum, Martinius Neapolitanum.

O Monacensis 185 chartaceus, manu Darmarii XVI. saeculo scriptus, a Schweighaeusero, Hultschio, de Boorio collatus.

Z codices, quibus excerpta Constantiniana continentur *περὶ πρέσβεων Ῥωμαίων πρὸς ἐθνικούς* (cf. *BW*[1] praef. IV cap. I), a de Boorio (exc. de leg. vol. I., Berol. 1903) collati vel omnes vel complures (v. *BW*[1] praef. IV 25 ann. 2).

Ex iis singuli sunt afferendi:

V Scorialensis R III 14 chartaceus, Darmarii manu exaratus et 27/VI 1574 finitus.

W Bruxellensis 11301/16 chartaceus, alia ac Darmarii manu XVI. saeculo exaratus (v. *Charles Iustice*, *Le codex Schottanus* cet. *Gand* 1896, 9 s.). Est alter codex Schottii, de quo exposuimus in praef. IV 5 ss. Meum in usum hunc inde a libro XX. contulit Carolus Iustice.

N Monacensis 267 chartaceus, Darmarii manu XVI. saeculo scriptus. Hunc primus contulit Hultschius, deinde de Boorius.

U Vaticanus 1418 chartaceus, alia ac Darmarii manu XVI. saeculo scriptus. Hunc adhibuit Fulvius Ursinus, meum in usum inde a libro XXI. contulit Fridericus Spiro.

Quotiescunque litterae codicis supra est additum s, velut U^s, testimonium non est certum, sed ex silentio, ut dicunt, derivatum.

Si litterae codicis supra adiectum est m, velut U^m, in margine codicis scripturam inveniri significatur. Cum codicis nota vel aliud quoddam compendium uncis lunatis est inclusa, velut *αἴτιον*| W (N), scriptura huius libri vel editionis est quidem eadem atque codicis antea citati, sed aut de rebus orthographicis aut de loco, quo sit exaratum vocabulum, consensus non est.

Uncis quadratis spuria includimus, lunatis addita coniecturis.

| nota post scripturam addita significat versum exeuntem, ante scripturam adiecta versum ineuntem.

* significat in contextu locum corruptum, in annotatione singulas litteras erasas.

* * * significat in contextu lacunam.

significat spatium unius litterae in lacuna.[1])

1) In scripturis codicis M allatis puncta significant litteras singulas, quae obscuratae dispici non possunt; si vero in

Praeterea in annotatione critica, in qua praeter cetera praecipue id agimus, ut non solum eos nominatim afferamus, qui quandam coniecturam primi proposuerunt, sed etiam eorum editorum addamus nomina, qui quandam emendationem primi in contextum receperunt, adhibemus compendia[1]) haec:

Ob Polybii historiarum libri quinque opera Vincentii Obsopoei in lucem editi. Haganoae 1530. (Numeri Arabici additi significant folia). De fonte huius editionis principis v. sub C p. III.

Re emendationes viri cuiusdam docti, quae servatae sunt in codice Parisino 1649 (est Schweighaeuseri Regius B) descripto ex Obsopoei editione (v. Schweighaeuserum I, LII ss.).

*Re** emendationes, quae exstant in Regio C, libro

---

lectionibus eiusdem codicis allatis puncta infra litteras singulas sunt posita, volumus intellegi eas certe discerni nunc non posse.

1) Compendia secundum temporum rationem ita ordinata sunt, ut ex singulis annotationibus criticis luculenter appareat, quae inde ab Obsopoeo usque ad haec tempora viri docti proposuerint digna memoratu editoresque in contextum receperint. Quod igitur, ut exemplum afferam, ad 31, 1, 3 adicimus '*παρωξυκέναι* Y, *παρωξυγκέναι* vulgo post *Rei* 713 *Sch*, sed cf. *ἀπεκτακότες* 11, 18, 10, *ἐβεβραδύκει* Luc. symp. 20, *ἀποτετράχυκεν* Dion. Hal. de comp. verbb. p. 155, 11', intellegi volumus *παρωξυκέναι* codicum repeti in editionibus Ursini, Casauboni, Gronovii, Ernesti, *παρωξυγκέναι* immerito mutatum a Reiskio irrepsisse in editiones Schweighaeuserianam, Didotianam, Bekkerianam, Dindorfianam, Hultschianam, denique a nobis comparantibus formas simillimas, quas citamus, restitutam esse codicum scripturam *παρωξυκέναι*. Praeterea addendum esse videtur voculam *vulgo* a nobis in annotatione critica haud raro afferri, quae quomodo sit accipienda, ex ceteris verbis appositis intellegi potest. Velut quod infra adicimus vol. IV p. 136, 18 '*μακεδονίας* (Y) ante *Rei* 678 *Sch*, *μακεδόνας Ur* vulgo', patet *μακεδόνας* inde ab Ursino in editionibus Casauboni, Gronovii, Ernesti inveniri, Schweighaeuserum vero astipulatum Reiskii emendationi, quam codicum consensu comprobari nunc in propatulo est, *Μακεδονίας* revocasse.

codici Parisino 1649 simillimo, cuius prior pars Parisiis, posterior Oxoniae servatur.

He Polybii Megalopolitani Historiarum libri quinque priores — item epitome sequentium librorum usque ad XVII. Basileae per Ioannem Hervagium 1549. (Numeri Arabici additi significant paginas). Praeter editionem principem ab Hervagio adhibitum esse codicem D docuit Schweighaeuser I, XVI ss.

Ur Ex libris Polybii Megalopolitani selecta de legationibus .... Ex bibliotheca Fulvi Ursini Antverpiae 1582. (Numeri Romani additi excerptorum numeros, numeri Arabici adiecti paginas significant; numeri Arabici coniuncti cum litteris *a* vel *b* referendi sunt ad eius emendationes in Polybium, quas in altera sui libri parte p. 149—182 binis columnis distinctas proposuit. *Ur* not. adiectis numeris Arabicis significat Ursini notas in Polybium). Cf. *BW*[1] praef. IV 4 s.

Ca Polybii ... historiarum libri qui supersunt. Isaacus Casaubonus emendavit. Parisiis 1609. (Numeri Arabici additi paginas significant). Cf. *BW*[1] praef. IV 5 ss.

Va Polybii ... excerpta ex collectaneis Constantini Augusti Porphyrogenetae Henricus Valesius .. edidit cet. Parisiis 1634. (Numeri Arabici additi significant paginas; *Va* ann. adiectis numeris Arabicis spectat ad Valesii annotationes in collectanea Constantini Porphyrogenetae cet. editioni affixas). Cf. *BW*[1] praef. IV 13 ss.

Gro Polybii ... historiarum libri. Iacobus Gronovius recensuit. Amstelodami 1670.

Gro[m] Gronovii annotationes margini editionis ascriptae, quas a Davide Ruhnkenio ex bibliotheca publica universitatis Lugdunensis Batavae Schweighaeuser (v. vol. I, XXIII ss.) accepit et ad suam adhibuit editionem.

Ernestus Polybii ... Historiarum quae supersunt cet.

Praefationem et glossarium Polybianum adiunxit. Io. Augustus Ernesti. Lipsiae 1763/4.

Rei Ioannis Iacobi Reiske animadversionum ad Graecos auctores vol. IV., quo Polybii reliquiae pertractantur. Lipsiae 1763. (Numeri Arabici additi significant paginas).

Sch Polybii Megalopolitani historiarum quidquid superest. Recensuit ... Iohannes Schweighaeuser. Lipsiae 1789—1795.

Ma Scriptorum veterum nova collectio e Vaticanis codicibus edita ab Angelo Maio. Tomus II. Romae 1827.

Ge Polybii historiarum excerpta Vaticana in titulo de sententiis recensuit Iacobus Geel. Lugd. Batav. 1829.

Lu Polybii et Appiani historiarum excerpta Vaticana ... recognita ab Iohanne Friderico Lucht. Altonae 1830.

Didotiana Πολυβίου καὶ Ἀππιανοῦ τὰ σωζόμενα. Polybii et Appiani quae supersunt cet. Paris. editore Ambrosio Firmin Didot 1839.

Ben De hiatu in oratoribus Atticis et historicis Graecis ... disputavit G. E. Benseler. Fribergae 1841.

Be Polybius ex recognitione Immanuelis Bekkeri. Berolini 1844.

Hey Polybii historiarum excerpta gnomica in palimpsesto Vaticano LXXIII. Ang. Maii curis resignata retractavit Theodorus Heyse. Berolini 1846.[1])

Na Polybiana scripsit S. A. Naber Mnemos. VI (1857). (Numeri Arabici additi paginas significant).

Ni *Kritische Untersuchungen über die Quellen der vierten und fünften Dekade des Livius von Heinrich Nissen.* Berolini 1863. (Numeri Arabici additi significant paginas).

Di Polybii historia. Edidit Ludovicus Dindorfius. Lipsiae 1866. Volumen III. prodiit 1867, IV. 1868.

---

1) Nonnulla Heysius retractavit in Zimmermanni annalibus (*Zeitschr. f. d. Alt.-Wiss.* 1847, 327).

(Si adiecti sunt numeri Romani cum Arabicis coniuncti, velut I 66, praefationes voluminum singulorum significantur).

Mc De Polybii librorum XXX—XXXIII fragmentis ordine collocandis. Diss. inaug. quam scripsit Augustus Metzung. Marburg. Catt. 1871.

Hu Polybii historiae. Edidit Fridericus Hultschius. Berolini. Volumen I². prodiit 1888, II². 1892, III. 1870, IV. 1872. *Hu*¹ spectat ad editionem priorem, *Hu*² ad posteriorem. (Si adiectum est qu. I. vel qu. II., intelleguntur quaestiones Polybianae *Programm des Gymnasiums zu Zwickau* 1859 vel Quaestiones Polybianae *Programm des Gymnasiums der Kreuzschule zu Dresden* 1869).

Stei De Polybii olympiadum ratione et oeconomia. Diss. inaug. Viadrina. quam scripsit Hermannus Steigemann. Suidniciae 1885. (Numeri Arabici additi paginas significant).

Hu *E. Z. Die erzählenden Zeitformen bei Polybios von Friedrich Hultsch (Abh. d. Kön. Sächs. Gesellsch. d. Wissensch XIII (1891), 1—210, XIII (1892), 347—467, XIV (1893), 1—100).*

Bo ea quae ex codice Vaticano M descripsit et mecum anno 1902 communicavit Ursulus Philippus Boissevainius.

BW editoris coniecturae. (Si adiecti sunt numeri Romani cum Arabicis coniuncti, velut I 66, IV cap. IV, paginae vel capita praefationum vel primi vel secundi vel quarti tomi intelleguntur; *BW*¹ spectat ad editionem priorem, *BW*² ad posteriorem).

BW *Beitr.: Beiträge zu Polybios von Theodor Büttner-Wobst. Jahresber. der Kreuzschule zu Dresden* 1901. (Numeri Arabici additi paginas significant).

Ceterum usi sumus Athenaei editione Kaibeliana, Diodori Vogel-Dindorfiana, Suidae Bernhardyana.

ANNOTATIO CRITICA.

Lib. I.

2, 3 (c. 1, 5) *οὐχ* AMF^{r}R vulgo ante *Hu*, *ἐν οὐχ* M secundum *Hey*, *Hu*. ibid. *ὅλως* M secundum *Hey*, *ὅλοισ* agnovit *Bo*. 8 (c. 2, 1) *δ' εστην* vel *δ' εστιν* M, *δ' ἔστι τι* vel *δ' ἔτ' ἐστὶ* legerat *Hey*. ibid. *τὸ* A^{2}R, *τι* A^{1}M, *τί* F^{r}. 9 (c. 2, 1) *οὕτως* A(M)F^{r}, *οὕτω* R^{s} vulgo ante *Hu*.

3, 1 (c. 2, 6) *ἰσχνῶς* non est mutandum, etsi Polybius hoc vocabulo non utitur alio historiarum loco, quoniam in duobus prioribus libris eius scriptoris haud paucae occurrunt locutiones (v. ad 3, 12. 4, 6. 8, 16. 19, 30. 22, 22. 90, 31. 127, 17), quas Polybius alibi adhibere dubitat. 3 ss. (c. 2, 7 s.) *αὐτοῖς (ἀναμφισβήτη)τον μὲν τοῖς (νῦν ὑπάρχου)σιν, ἀνυπέ(ρβλητον δ' ἴσως καὶ) τοῖς ἐπιγι(νομένοις τὴν) ἀρχὴν κα(τέστησαν. Ὡς* [vel *Πῶς*] *δ' ὑπὸ) δυναστεί(αν ἔπεσε) μίαν τὰ ὅλα, διὰ τ(ῆς ἑπομένης γρα)φῆς ἐξέσται κτλ.* Stichius *Philol.* 1890, 365 s. 12 (c. 3, 1) *ἑκατοστή τε καὶ τετταρακοστή*] particulis *τε καί* numeri nullo alio Polybii loco inter se iunguntur; v. ad 3, 1. 17 (ibid.) ante *Κοίλης* M *non* add. *τῆς*. 24 (c. 3, 2) *συνέβαινεν* M. 31 (c. 3, 4) *γίνεσθαι*, forma recentior, in codice M ubique fere servatur; *γίγνεσθαι* comparet, si librum primum respicimus, ne uno quidem loco (v. *Hu*^{2} praef. I 31 s.).

4, 6 (c. 3, 6) *ἐθάρσησαν* AMR, retinui cum *Hu*^{2} praef. II 4; v. ad 3, 1. 19 (c. 3, 8) *βύβλος* per *ι* scriptum comparet in codice M, si libros tres priores spectas, 1, 3, 10; 15, 1; contra *βίβλος*, altera forma Polybio non concedenda, 1, 3, 8. 2, 1, 1. 3, 9, 3; 32, 1 et 2; utrum 1, 13, 5 *βύβλου* exaratum sit, an *βίβλου*, discerni non potest.

5, 4 (c. 4, 1) *καὶ (δεῖ) διὰ τῆς ἱστορίας ὑπὸ μίαν*] quod Heysius e codice M attulerat *ὑπὸ δὲ μίαν*, olim edideram *ὑπὸ μίαν (δεῖ)*, cui coniecturae Iacobyus *Philol.* 1886, 331 astipulatur; nunc vero, quoniam Boissevainii testimonio constat illud *δὲ* in codice M deesse, cum Hultschio ante *διὰ* addo *δεῖ*.

8 (c. 4, 2) *τοῦτό (γε)* Lammertus Fleckeis. annal. 1888, 631 s. coll. 12, 26^{d}, 2. 20 (c. 4, 4) *δ' ὠφελιμώτατον BW*^{2} coll. 6, 2, 3.

39, 8, 7, *καὶ ὠφελιμώτατον* AR cum hiatu intolerabili (v. Fleckeis. annal. 1889, 683). 29 (c. 4, 6) *ὑπολαμβάνει* BW^1 I 22 s. coll. 3, 6, 4; 20, 4. 34, 8, 3, Plut. consol. ad Apoll. 15 p. 109 F., *ὑπολάβει* A, *ὑπολάβοι* R^s vulgo. Eandem emendationem proponit, ut suam Fassbänder de Pol. sent. condic. *Progr. d. Realgymn. z. Münster i. W.* 1895, 5. Cf. ad 249, 16.

6, 20 ss. (c. 4, 11) *ἅμα καὶ τὸ χρήσιμον καὶ τὸ τερπνὸν* ... *ἅμα* (om. CD) *λαβεῖν* AR, *ἅπαντα* —— *ἅμα λαβεῖν* BW^1 probante Iacobyo l. c. 331, *ἅμα* — *ἀναλαβεῖν* Σ ante *Be*.

8, 16 (c. 6, 7) *τάς τε δυνάμεις καὶ πύρρον* AF^rR, *τάς τε* [immo *τ'*] (*ἠπειρωτικὰς ἑλόντες*) *δυνάμεις κτλ. Rei* 9, *τάς γε δυνάμεις κατὰ Πύρρον* Bothius Polyb. Lips. 1844, 7, *τάς τε* [immo *τ'*] *ὀθνείας δυνάμεις κτλ.* Campius quaest. Pol. II. *Progr. d. Gymn. z. Greiffenberg* 1855, 8 s., *τάς τε δυνάμεις* in suspicionem vocat Iacobyus l. c. 331; sed v. *Sch* V 153 et cf. ad 3, 1.

20 (c. 6, 8) *οἰκοῦντας* A^1 BW^1 I 6 coll. 2, 23, 13 [21, 46, 4 add. *Hu*], *κατοικοῦντας* A^2F^rR vulgo. 25 ss. (c. 7, 2) *μεσσήνην* — *παράσπονδοι* AF^rR, *Μεσσήνη* — *παράσπονδοι* *Sch Hu*[1], *Μεσσήνην* — *παρασπονδεῖν* *Re* vulgo post *Ca* 6, v. Kaelkerum quaest. de eloc. Polyb. Diss. inaug. Lips. 1880, 294.

9, 29 (c. 7, 11) *ζωγρία* A(E), *ζωγρεία* R^s vulgo post *Ca* 7 (*ζωγρεῖα* *Ob* 2^u, *ζωγρεῖα* *He* 3). Dindorfium recte edidisse *ζωγρία* facientem cum Suida ac Scaligero (v. *Sch* V 157) et codicis A auctoritas confirmat (v. *Hu* Fleckeis. annal. 1867, 310) et inscriptionis cuiusdam testimonium (v. Dittenbergerum syll.[2] n. 318, 30) demonstrat et ratio poscit vocabuli derivandi a *ζωγρεῖν*.

12, 7 (c. 9, 8) *προσηγορεύθη* (*καὶ τῶν Συρακοσίων καὶ*) *τῶν συμμάχων* BW^1, sed v. *Hu*[2] praef. I 35 s. 22 (c. 10, 4) *ζητεῖν* secludit *Hu*; sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 137 s.

29 (c. 10, 5) *σαρδάνιον* A, *σαρδόνιον* R vulgo, *Σαρδῷον* *Hu*; scripturam vulgatam tuetur *BW* Fleckeis. annal. 1884, 113 et 1889, 138.

13, 16 (c. 11, 2) *τετρυμμένοι* AMR BW^1 (v. *Hu* Fleckeis. annal. 1867, 312), *τετριμμένοι* Σ, *τετρυχώμενοι* *Ob* 3 *He* 4, *τετρυχωμένοι* *Ca* 10 vulgo ante *Be*, *τετρυμένοι* D *Rei* 55 *Be*, *τεθρυμμένοι* *Re** *Rei* 514; v. ad 86, 22; 98, 9.

15, 22 (c. 12, 7) *τῷ* corr. *Re Ca* 11, *τὸ* A^rMR.

16, 11 (c 13, 3) *ὦι* M ante *Ca* 12, *ὃς* A^rR vulgo ante *Ca*. 13 (c. 13, 3) *τὰ* ante *πρ.* add. A^r(M) R, del. *Re Ca* 12.

17, 3 (c. 13, 9) *εὐμαρῆ* H. Roehlius *Progr. d. Domgymn. z. Halberstadt* 1897, 14. 9 (c. 13, 11) *πλείονσ* M ante *Re Ca* 13, *πλείστους* AR vulgo ante *Ca*. 31 (c. 14, 4) *ἐκβάλοι* C vulgo ante *Hu*, *ἐκβάλλοι* AMR *Hu*.

18, 3 (c. 14, 5) *τῆσ|* M. 3 *ὅταν γάρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ* — 14 *ἐπαινεῖν ὀκνητέον* Ann. Comn. praef. p. 5, 20 ss. liberius repetit e Polybio auctoris nomine dissimu-

lato. 15 (c. 14, 7) *εὐλαβητέον*] hoc verbum in spatio litterarum novem vel decem a librario codicis M consulto omittitur. 16 (c. 14, 7) *ἀεὶ* M. 23 (c. 15, 1) *βύβλον* M, v. ad 4, 19. 24 et 27 (c. 15, 1 et 2) *συρακουσίους* M (R).

19, 20 (c. 15, 10) *ἐπολέμουν* AR *Ob* 4ⁿ *He* 6 *Sch* Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1888, 111, *ἐπολιόρκουν Re Ca* 14 vulgo ante *Sch* et post *Be*; v. ad 3, 1.

20, 1 (c. 15, 10) *ἐπαρχείᾳ* Glaser de ratione, quae intercedit inter serm. Polyb. et eum, qui in titulis saec. III, II, I apparet. Diss. inaug. Giss. 1894, 74 et Schweizer *Gramm. d. perg. Inschr.* Berolin. 1898, 55; at quoniam exempla formae *ἐπαρχίας* e titulis ab Glasero et Schweizero allata demonstrant usum eligendi aut hanc aut illam formam non fuisse certum (similiter iudicat de re simillima Blassius *Ausf. Gramm. d. griech. Spr. von Raphael Kühner* Hannov. 1892 II § 330 p. 276 ann. 1 extr.), nobis videtur esse acquiescendum in auctoritate codicum bonorum. 11 (c. 15, 13) *ὑπὲρ* in suspicionem vocat *Hu*; sed v. Stichium *Neue phil. Rundsch.* 1889, 3 et cf. 5, 12, 8.

22, 11 (c. 17, 5) *ἐπαρχίας*] v. ad 20, 1. 16 (c. 17, 6) *Ποστόμιος* Dittenberger *Hermes* 1872, 285 *BW*¹ IV cap. IV pro *ποστούμιος*. 22 (c. 17, 8) *φέροντες* tuetur *Rei* 12 et *Sch* in lex. 647; cf. ad 3, 1.

24, 1 (c. 18, 5) *ἠθροιζον BW*¹ I 77 ac similiter posthac (v. *Hu*² praef. I 36 s.).

26, 3 (c. 19, 8) *συνέβαλλον* AR *Sch*, om. C in lacuna ampliore, *συνέβαλον* vulgo ante *Sch*, *Be Hu*¹ *BW*¹, codicum scripturam restituit *Hu*², v. *Hu E. Z.* XXI 16. Cf. ad 35, 6. 84, 28. 107, 3. 119, 22. 133, 18. 147, 12. 209, 10.

30, 31 (c. 22, 5) *περιετέθειτο Di* I 51 *BW*¹; sed v. *Hu E. Z.* XXXII 1.

31, 10 (c. 22, 7) *τοῖς σιτοποιικοῖς μηχανήμασιν Na* 359, *ταῖς σιτοποιικαῖς μηχαναῖς Di* l. c. *BW*¹; sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 138 et Goetzelerum quaest. in App. et Pol. dicendi genus cet. Wirceburgi 1890, 87 et 103. 31 (c. 23, 2) *μυλασίτην* AR, *Μυλασῖτιν Ca* 23, *Μυλαιῖτιν* vulgo post *Sch*, *Μυλαΐτιν* Holstenius, *Μυλαῖτιν Di* coll. Steph. Byz. p. 461, 8.

34, 7 (c. 24, 9) *Σολπίκιον BW*¹ IV cap. IV pro *σουλπίκιόν*.

35, 2 (c. 25, 3) *μὲν* (*εὖ*) *BW*¹, sed v. *Sch* V 214. 6 (c. 25, 4) *συνέβαλλον* A *Hu*², *συνέβαλον* R vulgo; v. ad 26, 3.

36, 22 (c. 26, 7) *εἴκοσι* AᵃRᵃ, corr. *Di*; v. *BW*¹ IV cap. IV. 26 (c. 26, 9) *θέμενος* Lobeckius paralip. 512 ann. 11, scripturam traditam tuetur *BW*¹ I 83 coll. 4, 41, 9 et 10, 18, 13. 29 (c. 26, 9) *μεγαλομέρειαν* Glaser l. c. 73 et Schweizer l. c. 54, sed facio cum Blassio ad 20, 1 citato.

37, 4 (c. 26, 11) *Μᾶρκος* ubique esse restituendum censet Dittenberger *Hermes* 1872, 136 ann. 1.

38, 19 (c. 27, 7) *ἐκτεταγμένοις* *Σ* ante *Di* I 52.

39, 30 s. (c. 28, 6) *πρῶτοι* (*κινδυνεύσαντες πρῶτοι*) *BW*[1] I 30.

48, 6 (c. 30, 5) *ἀξιόχρεων* *Rei* 20 *Sch* vulgo ante *Hu*, v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 119.

46, 11 (c. 32, 6) (*πολὺς*) *ὁ* Campius *Pol. Gesch. übersetzt* cet. Stutgardiae 1863, 55 ann. 1, *ὁ* del. *Di BW*[1]. 16 (c. 32, 7) *πρότερον* et *προτέρων* A per dittogr., *προτέρων* R, corr. *Σ* ante *Hu Philol.* 1859, 317.

47, 26 (c. 33, 9) *σημείας* AR vulgo ante *Sch* (v. *BW*[1] IV cap. IV), *σημαίας* E[2] vulgo post *Sch*.

50, 10 (c. 35, 7) *ἐνεργέστερον* magis, quam *ἐνεργέστερον* M, sed parum dispicitur.

51, 1 (c. 36, 3) *οἷοι τ' ἂν* | *ἀναφέρειν* A(M)R, *οἷοι τ' ἀναφέρειν* DE *Be*, *οἷοί τ' ἂν εἶεν φέρειν Re*, *οἷοί τ' ἂν* (*εἶεν ἐπὶ πολὺν χρόνον*) *ἀναφέρειν BW*[1] I 83. 2 (c. 36, 3) *ἐφ'* A(M)R, *ὑφ'* M secundum Heysium, quod *BW*[1] cum Scaligero receperat. 24 (c. 36, 10) *Φόλουιον BW* pro *φολούιον*; v. *BW*[1] IV cap. IV.

52, 1 (c. 37, 1) *προσδείξαντες* AR, unde *προσμείξαντες* Glaser l. c. 68 (sed v. *BW*[1] IV cap. IV), corr. CE[2]. 11 (c. 37, 3) *ἱστορῆσθαι* pro *ἱστορῆσαι Di* I 46; nunquam enim perfectum verbi *συμβαίνειν* coniungitur cum aoristo (v. *Hu E. Z.* XIX 4 p. 151 ann. 1). 16 (c. 37, 4) *τραχεῖαν* pro *πλαγίαν* (*πελαγίαν* D) *BW*[1] I 83 coll. 5, 69, 1 probantibus Stichio *Philol. Anzeiger* 1883, 829 et R. Wagnero *Berl. phil. Wochenschr.* 1889, 337.

53, 9 (c. 37, 10) *οἴονται Σ Re* pro *οἷόν τε*. 27 (c. 38, 5) *βουλόμενοι Σ* ante *Ur* 150[b] pro *βουλευόμενοι*. 28 (c. 38, 5) *ἐκ Sch* (*ἐκ τῶν Σ Re*) pro *τῶν ἐκ*.

54, 6 (c. 38, 7) *τῆς Ur* 150[b] *Di BW* (v. 2, 19, 2 *τῆς Ῥωμαίων ἐπαρχίας*), *τῶν* AR, (*τῆς*) *τῶν Σ* ante *Ca* 39 vulgo. 25 (c. 39, 2) *Σύρτιος* Bentenus observ. crit. in Polyb. Diss. inaug. Lugd. Batav. 1878, 9; sed v. Diod. 3, 50, 4 et Plut. Dion. c. 25.

55, 13 (c. 39, 8) *Καικέλιον BW*[1] I 9 e testimonio cuiusdam tituli; sed quod altera quoque nominis forma *Καικίλιος* in inscriptionibus comparet (v. Dittenbergerum *Hermes* 1872, 140) ad scripturam vulgatam redit *BW*[2]. 29 (c. 39, 12) (*ἐν*) *ἑξ* — *σταδίοις Ca* vulgo post *Sch* (v. *Sch* V 254), *ἑξ* — *σταδίους Σ Ca* 41 vulgo ante *Sch*.

57, 3 (c. 40, 7) *τοῦ τείχους καὶ τοῦ τάφρου* A, *τοῦ τείχους καὶ τῆς τάφρου* R[2], corr. *BW*[1] I 45 s. Interdum enim Polybius, etiamsi genere duo substantiva inter se differunt neque adiectivum neque substantivum apponitur, articulo alteri substantivo adiuncto ita solet uti, ut duae illae notiones quasi in unam coniungantur (v. Winerum *Gramm. d. neutest. Sprachid.* Lips. 1855, 115 s). cf. 3, 48, 2 *οὔτε τὰς ὁδοὺς οὔτε τόπους*, 3, 81, 11 *κατὰ τὰς ἐπιβολὰς καὶ συλλογισμούς*, 6, 31, 5 *τῆς ἀγορᾶς*

καὶ στρατηγίου καὶ ταμιείου, 10, 27, 10 ἐν ταῖς στοαῖς καὶ περιστύλοις et v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 139.

58, 14 (c. 41, 2) διὰ ταῦτα secludit *Hu*, μετὰ ταῦτα coni. *Sch*; traditam scripturam tuentur Kaelker l. c. 273 s. et Krebsius *D. Präpos. b. Pol.* Wirceburgi 1882, 15.

59, 9 (c. 42, 2) μὲν χερσόνησος AE, μὲν χερσόννησος B[a]C, μὲν χερρόνησος D (v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 114 s.), μὲν χερσόνησος (αὕτη δὲ νῆσος) Σ^2, μὲν (νῆσός ἐστιν, ἡ δὲ) χερσόνησος *Ca* 43, μὲν χερρόνησός (ἐστιν, αὕτη δὲ νῆσος) *Hu*. 16 (c. 42, 5) δύσει AR Krebsius *Bursians Jahresber.* cet. 1894, 63, corr. *Hu* Fleckeis. annal. 1857, 833.

60, 22 (c. 42, 13) δ**συνίστατο A[1], δὴ συνίστατο A[2]R vulgo *BW*[2] (videtur A[2] e codice archetypo δὴ revocasse pro δεῖ manus primae [v. 2, 14, 7]; similiter adhibetur δή 1, 69, 11), διασυνίστατο *Hu BW*[1], ἀεὶ συνίστατο C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 345.

62, 9 (c. 44, 1) τούτων Bentenus l. c. 9, sed v. Krebsium *D. Präpos.* cet. 84 et 88. 12 (c. 44, 1) καταμελῆσαι Σ^2 ante Ernestum pro καταμελῆσαι.

64, 19 (c. 45, 11) *Rei* 27: 'aut post τολμῶντες aut post προθυμίαν deest ὥστε'; illud praetulit *BW*, quod post -ῶντες vocabuli τολμῶντες omitti facillime potuit ὥστε.

66, 21 (c. 47, 2) ἐπειδ' ἄν A(R), ἔπειτα (cum hiatu) Scaliger, ἔπειτ' ἄν *Hu*; de particula ἄν cf. Kruegeri gr. gr. § 53, 10, 3.

68, 4 (c. 48, 3) διαφορὰν DEΣ vulgo ante *Ca* 49, διαφθορὰν ARΣ^2. 26 (c. 48, 8) προσωθεῖτο AR, προεωθεῖτο *Di*, corr. *Ca* in Corrigendis; syllabico quod dicunt augmento uti Polybium tantum in aoristi formis verbi ὠθεῖν docet *BW* Fleckeis. annal. 1884, 119 (v ad 304, 7).

70, 4 (c. 49, 6) ἄθρους *BW*, v. ad 24, 1.

71, 19 (c. 50, 7) παραγγείλ** A[1], παρήγγειλε A[2]R vulgo, παραγγείλας corr. *BW*[1] I 11 et verba inter se coniungit sic: 'Ἀτάρβας δὲ . . . ὑπέστησε τὴν ἑαυτοῦ ναῦν ἀντίπρωρον τοῖς πολεμίοις . . . ἅμα δὲ καὶ . . . ταὐτὸ ποιεῖν παραγγείλας διὰ τῶν ὑπηρετῶν, καταστάντων δὲ πάντων εἰς μέτωπον σημήνας διὰ τῶν συνθημάτων τὰς μὲν ἀρχὰς ἐποιεῖτο . . .

72, 4 (c. 51, 4) συνεβάλετο AR, συνεβάλλετο Σ^2 ante *Be* (v. *Hu E. Z.* XXI 18), συνεβάλλετ' *Hu Philol.* 1859, 310. 16 (c. 51, 7) κατὰ *Sch* V 282, καὶ AR vulgo, καὶ κατὰ *Rei* 34. 24 (c. 51, 9) ἐπιφέρεσθαι coni. *Hu*, sed v. 5, 2, 2.

73, 25 (c. 52, 5) σιταρκίας *Di*, sed confert *BW*[1] I 80 C.I.A. II 1, 348, 12 σιταρχίας (III. saec.).

75, 12 (c. 53, 10) καθώρμισαν AR Krebsius *Bursians Jahresber.* cet. 1894, 63, corr. *BW*[1] I 83 probante *Hu*[2] praef. I 40.

76, 31 (c. 54, 8) αὐτοὺς AR et Suid. v. χρήσιμον, αὐτοῖς Scaliger vulgo post *Sch*, traditam scripturam (αὐτοὺς scil. τοὺς

στόλους) tuetur Bothius l. c. 11 s.; cf. 3, 37, 7 ἡ δ' Εὐρώπη ταύταις ἀμφοτέραις ὡς πρὸς τὰς ἄρκτους ἀντιπαράκειται.

78, 2 (c. 55, 10) καὶ AR *BW* Fleckeis. annal. 1889, 687, καὶ ἐπὶ *Sch*, καὶ κατὰ Bothius l. c. 12, κάπὶ *Be*. 15 (c. 56, 3) τοῖς εἰρκτοῖς A^1, τοῖς εἰρκτοῖς DE, τῆς εἰρκτῆς A^rC *Sch BW* coll. Diod. 23, 20, ταῖς Εἰρκταῖς *Hu* coll. Diod. 22, 10, 4. 23 (c. 56, 4) πρὸς μὲν τὰς πελαγίους πνοιὰς (πνοιας s. acc. A(R), πνοὰς C, ἀντιπνοίας B) εὐφυῶς κείμενος, θανασίμων (θηρασίμων A, οὕτως θανασίμων A^r in marg. R) δὲ θηρίων εἰς τέλος ἄμοιρος. Id spatium, quod in summo montis fastigio est situm, non modo aptum esse et pecuariae faciendae et frugibus ferendis, sed etiam, si maritimos spectes afflatus, egregie esse comparatum ac pestiferarum bestiarum prorsus expers tam dilucide exponit Polybius (v. *Sch* V 291), ut intellegi vix possit, quomodo C. Wunderer (*Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1901, 484 ss.) neque scriptoris cogitationem assecutus et Schweighaeuseri commentario prorsus neglecto possit scribere: πρὸς μὲν τὰς πελαγίους πελείας εὐφυῶς κείμενος, θηρασίμων δὲ θηρίων εἰς τέλος ἄμοιρος, quasi columbas quidem veteres non venentur. Nam ea, quae Polybius vult intellegi aëra flatibus marinis ita esse temperatum, ut ii qui his locis morarentur neque aestu vexarentur neque morbis corriperentur, tam bene congruunt cum iis quae sequuntur, animalia pestifera, quorum morsu incolae possint interfici, ibi esse nulla, ut in propatulo sit Polybium his verbis voluisse explicare eam regionem montis fuisse saluberrimam. (v. J. Schubringium *Hist. Topogr. v. Panormus. Osterprogr. d. Catharineums in Lübeck* 1870, 25 s.).

79, 27 (c. 57, 2) δὲ AMC, δὴ R. 28 (c. 57, 2) στρατευμάτων *Gro*, στρατοπέδων *Sch*, sed v. Kaelkerum l. c. 269 s.

80, 2 (c. 57, 3) γίγνοιτο (immo γίνοιτο) *Di* I 53 pro κρίνοιτο coll. 2, 69, 4. 3, 73, 2. 15, 36, 2; adde 1, 14, 6. 18 (c. 57, 8) περιπεσόντασ in M fuisse videtur.

84, 28 (c. 61, 1) συνέβαλλον A *Hu*, συνέβαλον R vulgo; v. ad 26, 3.

85, 12 (c. 61, 4) κακοπαθίας ubique restituendum esse censet Glaser l. c. 73, sed cf. Schweizerum l. c. 54 et v. ad 20, 1 et 36, 29.

86, 19 (c. 62, 6) εἶναι ἡγεμόνος AR, ἡγεμόνος deleto εἶναι *Di* IV 6, ἡγεμόνος εἶναι *Hu Philol.* 1859, 312, εἶναι (καθ)ηγεμόνος coni. *BW*. 22 (c. 62, 7) τετρυμμένοις AR vulgo ante *Sch*, *BW*[1], τετρυμένοις D Scaliger; v. ad 13, 16. 98, 9

89, 21 (c. 65, 7) ἔθνη coni. *Sch* lex. Pol. 180, sed v. Kaelkerum l. c. 280.

90, 31 (c. 66, 7) τὸν πρῶτον χρόνον, v. ad 3, 1.

92, 30 (c. 67, 10) ὁ ante Ἄννων del. *Ben* 209 *BW*[2]; v. *BW Philol.* 1904, 543 ss.

94, 17 (c. 68, 10) *ἐν* | *τινι καινῶν* A, *ἔν τινι καινῶν* C^2R, *ἔν τινι καινὸν* BC^1, *ἀεί τι καινὸν Ca* 69, *ἔν τι ἀεὶ καινὸν Sch* (*quotidie novi aliquid*: Perottus), (*ἀ*)*εί τι νέον* (*καὶ*) *καινὸν* BW^1 I 48 coll. 5, 75, 4.

96, 19 (c. 69, 13) *προσελθόντων* AR vulgo, *προσελθόντα* C, *προελθόντων* *BW* auctore *Sch*; nam sermo fit non de iis, qui ad globos seditiosorum concurrunt, sed de iis, qui in contione militum in medium progrediuntur consilium daturi (v. 1, 80, 9). Cf. 185, 29.

98, 9 (c. 71, 3) *τετρυμμένοι* AR vulgo ante *Sch*, BW^1, *τετρυμένοι* D Scaliger; v. ad 13, 16. 86, 22.

99, 3 (c. 72, 3) *ἀεὶ* *BW*, *τε* AR, del. *Sch*, *γε Hu*, *τε* retinet et post *στρατηγῶν* add. *καὶ τῶν πολιτευομένων* [vel *πολιτικῶν*] Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1889, 3. 22 (c. 72, 7) *δεῖ* AMR (in M *δ* fortasse manus secundae), corr. *Rei* 60 *Sch*.

103, 28 (c. 76, 2) *εἰς σύνοπτον* C. Wunderer *Philol.* 1894, 61 s. BW^2, *εἰς συνάπτον* AR *Sch*, *εἰς τὸ συνάπτειν* C vulgo ante *Sch*.

104, 25 (c. 76, 9) *πρὸς τῇ ἰτύκῃ* AR, *πρὸ τῆς Ἰτύκης Hu*, *πρὸς Ἰτύκῃ* BW^1 I 80 s., v. Kallenbergium *Philol.* 1890, 529 et *BW Philol.* 1904, 546.

107, 3 (c. 78, 10) *συνέβαλλον* AFR *Hu*², *συνέβαλον* B^aC vulgo; v. ad 26, 3.

110, 24 (c. 80, 13) *συντρίψαντες τὰ σκέλη ἔτι ζῶντας* AR, *συντρίψαντες τὰ σκέλη ζῶντας Ben* 210, *συντρίψαντες ἔτι ζῶντας* BW^1 I 126, *τὰ σκέλη συντρίψαντες ἔτι ζῶντας* R. Wagner *Berl. phil. Wochenschr.* 1889, 338 BW^2.

111, 7 (c. 81, 4) *ὃν* A^2, M (ut videtur) R, *ὃ* A^1. 9 (ibid.) *καρχηδόνα* AMR *Sch* Diod. 25, 3 (Diodorum in describendo bello Poenorum Africo usum esse Polybio demonstrat Th. Mommsenus *Röm. Forsch.* II 266 [cf. Nissenum *Krit. Unters. üb. d. Qu. d. IV. u. V. Dek.* cet. Berol. 1863, 110 ss.]), *καρχηδονίους* C, *Καρχηδόν'* *BW* coll. 10, 1, 8. 12 s. (c. 81, 5) *διά τινα* H. Roehlius *Progr. d. Domgymn. z. Halberstadt* 1897, 14. 23 (c. 81, 7) *μηδ'* AMF, *μηδὲ* R^s *ζώιων* AF, *ζώων* MR^s.

112, 2 (c. 81, 10) *στροφὴν* $A^1M\Sigma DE^1$, *τροφὴν* $A^rCE^2F^s$. 4 (c. 81, 10) *τὰς τῶν ἀεὶ πρ.* Bentenus l. c. 15, sed non raro solet Polybius verba mire collocare; v. BW^1 II 67 et cf. 3, 64, 5 (ad 290, 8). 14, 1, 3. 15, 6, 2; 8, 12. 5 (c. 81, 11) *μὲν* om. M, *πᾶν Be*, *μὲν* post *συνέβαινε* transponit *Di*, v. 4, 30, 3 et cf. BW^1 II 49 (ad 5, 71, 8). 21 (c. 82, 4) *παραλειπεῖν* A, *παραλιπεῖν* R vulgo, corr. Bentenus l. c. 16 (v. *Hu E.Z.* XXV 12) *Hu*². 23 (c. 82, 4) *φιλονεικίαν* AR, corr. *Di*, v. BW^1 IV cap. IV.

114, 5 s. (c. 83, 1) *ἐπὶ τὰς ἱέρων* A^1, sub *τὰς* A^r add. *συμμαχίδας πόλεις* | *ἐπιστὰς δὲ*, eadem habent R, sed *ἐπὶ τάσδε* pro *ἐπιστὰς δὲ* C, *ἐπὶ τὰς πόλεις*. *ἐπιστὰς δὲ* reliqua parte paginae relicta vacua et in sequenti exarato *ἱέρων Σ*; *ἐπὶ τὰς*

συμμαχιδας πόλεις, ἐπιστὰς δὲ ὁ Ἱέρων vulgo, *ἐπὶ τὰς (συμμαχίδας πόλεις· ὁ δ') Ἱέρων Hu, ἐπὶ τὰς (συμμαχίδων πόλεων) ἐλπίδας· Ἱέρων (δ') BW*[1] I 14 et II 18 (ubi exponitur, quid iudicandum sit de auctoritate manus recentis codicis A) coll. 2, 48, 3. 3, 68, 8; 69, 4, *ἐπὶ τὰς συμμαχίδας πόλεις· Ἱέρων δὲ* (cum hiatu) Stichius *Philol. Anzeiger* 1883, 829 s. 29 (c. 83, 8) *Σικελίας Di* IV 12, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 120; cf. ad 245, 12. 249, 9.

115, 29 s. (c. 84, 6) *ἀπειρίας καὶ τριβῆς ἀλόγου (καὶ) στρατιωτικῆς Be* (v. Diod. 25, 4, 2 et 3), *ἀπειρίας ἀλόγου καὶ τριβῆς στρατιωτικῆς* Goetzeler de eloc. Polyb. Wirceburgi 1887, 33 ann. 2.

116, 15 s. (c. 84, 10) *τῆς . . . ἀσεβείας καὶ παρανομίας* coni. *BW*. v. Diod. 25, 5, 1.

118, 29 s. (c. 87, 3) Post *ἀπελθόντα* lac. indicat et add. *νῦν δὲ* (vel *τότε δὲ*) *πάλιν παρακληθέντα Rei* 78, *τότε δ' ἐπαναγαγόντα* add. post *Ἄννωνα BW*[1] I 31, *τότε δ' ἐπανελθόντα* vel *ἐπανιόντα* Stichius l. c. 830, sed ea verba unum versum, quem excidisse verisimillimum est (v. *Hu* ad h. l.), non explent.

119, 22 (c. 87, 9) *συνέβαλλον* AR *Sch Hu*[2], *συνέβαλον* B[s]C vulgo, v. ad 26, 3.

120, 2 (c. 88, 2) *καταλιπέσθαι* coni. *Be*, sed v. Diod. 25, 5, 3. 16 (c. 88, 6) *ἐ(να)πεδείξαντο Di* (v. 16, 1, 1), *ἐπεδείξαντο* AR vulgo post *He* 35, *ἐπέδειξαν Ob* 22, *Re, Re*, Rei* 78. 16 s. (c. 88, 7) *τέτταρα μὲν οὖν ἔτη* Sieglinius *Die Chronol. d. Belag. v. Sagunt* Diss. inaug. Lips. 1878, 20 e Diod. 25, 6, sed v. Meltzerum de belli Punici II. primordiis cet. *Progr. d. Wettin. Gymn. zu Dresden* 1885, 6 s.

Lib. II.

122, 1 (c. 1, 1) inc. M: *Ὅτι ἐν τῆι πρώτηι βίβλωι φ*[H] *πολύβιος διεσαφήσαμεν* cet. 11 (c. 1, 2) *ἱερῶν* A[1], *ἱέρωνι* A[2]R vulgo ante *Hu*, *Ἱέρωνα Hu*, sed v. 18, 11, 4. 27, 7, 6. 12 *ἐπεβαλόμεθα Ca* in Corrigendis pro *ἐπεβαλλόμεθα*, v. *Hu E.Z.* XXII 2 p. 188 s.

123, 26 (c. 2, 4) *ἔσχε* tuetur *Hu E.Z.* XXIV 28 p. 398.

124, 14 (c. 2, 10) *προϊόντων*] 'προιέναι πρὸς τὴν ἀρχὴν et προπορεύεσθαι . . . est ambire summum magistratum, eius se candidatum ferre; videtur hoc diversum esse a *προσιέναι* et *προσπορεύεσθαι*, quod est accedere ad rempublicam gerendam, eam capessere': *Rei* 80.

126, 27 (c. 4, 9) post *πᾶσαν* add. *γῆν Be, τὴν παραλίαν* Stichius *Philol. Anzeiger* 1883, 830, *παραλίαν* Lammertus Fleckeis. annal. 1888, 632 *BW*[2].

127, 2 (c. 5, 2) *μικραὶ* A¹R vulgo ante *Sch*, C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1901, 489, *μακραὶ* A²B; v. *Sch* V 352 ss. *βραχεῖαι* AR Wunderer l. c., corr. *Gro*; v. *Sch* l. c. 17 (c. 5, 5) *παρὰ τῇ πόλει* tuetur Krebsius *Bursians Jahresber.* cet. 1894, 61 *BW*²; v. ad 3, 1.

128, 28 (c. 6, 8) *τῇ* ante *Ἠπείρῳ* propter hiatum del. *BW*¹ I 80 s. coll. 18, 1, 14; 3, 9; 23, 4 probante Kallenbergio *Philol.* 1890, 529; cf. *BW Philol.* 1904, 546.

129, 20 (c. 7, 6) *ἂν* del. Herwerdenus *Mnemos.* 1874, 76, sed v. Stichium de Pol. dic. genere 190 s. et cf. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 143 ann. 20.

130, 31 (c. 8, 2) *ἀπῆγον* Scaliger, sed v. *Rei* 70 et 86 s.

131, 30 (c. 8, 11) *σφόδρα καὶ BW*¹ I 40 coll. Xenoph. comment. 3, 8, 4, Plat. Charmid. p. 160 C, *ἔφε*... A(D¹E¹), *ἐφετῶς καὶ* CD²E² vulgo, om. FY, *ἐμφανῶς καὶ* Bothius l. c. 14 s. (cum hiatu), *ἔφησε Hu*, v. *Hu Philol.* 1859, 302.

132, 3 (c. 8, 12) *καὶ ὡς ὀλιγ.* DE, *ὡς καὶ ὀλιγ.* (cum hiatu, v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 684) Scaliger. 17 (c. 9, 3) *κακῶς* AR vulgo ante *Sch*, Wunderer l. c., *securi et nihil prorsus suspicantes* Perottus, unde *ἀκάκως* vulgo post *Sch*.

133, 10 (c. 9, 8) *αὐτοὺς* del. *Di* I 48, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 142. *γινομένους* coni. Hertleinius Fleckeis. annal. 1877, 34, sed v. 1, 49, 8. 31, 31, 2 et Dion. Hal. 6, 28 *μὴ περιιδεῖν ἀνάστατον τὴν πατρίδα γενομένην*, ubi idem Hertleinius immerito mutat *γινομένην*. 18 (c. 10, 1) *συνέβαλλον* A *Sch Hu*², *συνέβαλον* R vulgo, v. ad 26, 3. 28 s. (c. 10, 4) *δυσχρήστως* (*διέκειτο πρὸς τὸ παρὸν*) *BW*¹ I 84 (unus enim versus videtur deesse), *δυσχρήστων* A, *ἐδυσχρήστουν* R vulgo, *ἐδυσχρηστοῦντο Rei* 94 (sed *Sch* V 364 confert 1, 75, 7 *δυσχρηστεῖν περὶ τὴν ἔξοδον*), *δυσχρηστοίη Hu*.

134, 23 (c. 11, 1) *φουλούιος* A^a R^a (?) vulgo, *φολούιος Σ*, *Φόλουιος BW*, v. Dittenbergerum *Hermes* 1872, 285; cf. *BW*¹ IV c. IV et ad 136, 21. 162, 15. 24 (c. 11, 1). **135**, 15 (c. 11, 7). **136**, 23 (c. 12, 1). **137**, 3 (c. 12, 4) *ποστούμιος* AR, corr. *BW* l. c.

135, 27 (c. 11, 10) *σαρδιαίους* AR, *Ἀρδυαίους Ca* 99, corr. *Sch*. 28 (c. 11, 11) (*ὧν*) *οἱ Sch*, *οἱ* AR, *οἳ Σ* ante *Be*.

136, 21 (c. 12, 1) *φουλου+ιος* A (super *ος* accentus gravis erasus est; fuerant enim exarata *φουλου υἱὸς*), *φούλου υἱὸς Σ*, DE (ut videtur), *φλούιος* C (ut videtur) *Ob* 24^u *He* 40, *φολούιος Ca* 100, *Φόλουιος BW*, *Φουλούιος* vulgo post *Sch*; v. ad 134, 23.

137, 29 (c. 13, 1) *Νέαν* ante *Καρχ.* add. *Sch* V 574, sed v. ad 257, 14.

138, 13 (c. 13, 5) *οὐ* | *κατετόλμων* A¹ *BW*¹ I 15 s. coll. 1, 47, 10. 3, 103, 5. 4, 7, 4 probantibus Glasero l. c. 35 et *Hu*², *οὐκ ἐτόλμων* A²R vulgo, *οὐκ ἀπετόλμων Hu*¹.

144, 8 (c. 17, 4) *ἴσομβρες* C vulgo, *ἴνσοβρες* AFR Steph.

Byz. v. *Ἰνσόβαρες* (*ἔθνος Κελτικὸν πρὸς τῷ Πάδῳ. Πολύβιος οὗς καὶ Ἴνσοβρας φησίν*) *Di*, *Ἴνσομβρες* Σ^2 *Hu BW*[1]. Videtur igitur Polybius Insubres nominasse aut *Ινσοβρας* aut *Ἴνσομβρας*. 13 (c. 17, 5) *βραχεῖ* A(F)R *BW*[2] coll. 1, 42, 2. 3, 32, 10. 5, 38, 7, *βραχὺ* D vulgo post *Ca* 105. 15 (c. 17, 6) *διατέθειν-ται Be* pro *διατίθενται*, *Na* 235 confert 7, 7, 1. 19 (c. 17, 7) *Λίγγωνες* Cluver It. ant. 271, *αἴγωνες* AR, *αἴγονες* F, *Λίγγονες BW* coll. Strab. 1 C 186, 193, 208, Plut. Caes. 26.

145, 19 (c. 18, 4) *περιγεγενημένην* coni. *Sch*, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 142 s. 27 (c. 18, 6) *ἀθροίσαντες Be*, sed v. Kaelkerum l. c. 280 s. et *BW* l. c. 143.

146, 5 (c. 18, 9) *φόβου ἑκκαίδεκα* (cum hiatu) Matzatius *Röm. Chronol.* I 89, *φόβου ἑπτακαίδεκα* (cum hiatu) Lackner de incurs. a Gallis in Ital. factis qu. hist. I 25 (*Progr. d. Gymn. z. Gumbinnen* 1889), v. Th. Mommsenum *Röm. Forsch.* II 360 ss.

146, 27 (c. 19, 6) *προσφιλονικήσαντες Di* pro *προσφιλονεικήσαντες*, v. ad 112, 23.

147, 11 (c. 19, 10) *ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἐκ* (cum hiatu) Σ^2 *Re* Scaliger vulgo post *Ca* 108, *ὑπὸ τῶν θυμῶν ἐκ Di* I 55, *ὑπὸ τὸν θυμὸν ἐκ* AR vulgo post *Rei* 118 s. *Sch*, v. 5, 76, 3. 10, 47, 9. 12 (c. 19, 10) *συνέβαλλον* AR *Sch*, *συνέβαλον* B[2]C vulgo ante *Sch*, *Be Hu*[1] *BW*[1], imperfectum restituit *Hu*[2]; v. ad 26, 3.

150, 5 (c. 22, 2) *ὑπαρξόντων* Σ ante *Re* Ur* Scaligerum *Ca* 110, *ὑπαρξάντων* AR vulgo ante *Ca*, aoristum frustra tuetur *Sch*.

151, 9 (c. 22, 11) *τοὺς* (*τὰ* C) *κατὰ τοὺς πολεμίους* AR, *τοὺς κατὰ* (*τὴν Ἰταλίαν*) *πολεμίους BW*; *ἐγχειρεῖν* h. l. coniungi cum praepositione *πρός*, quod praecesserit *τοῖς καιροῖς*, ad evitandum duplicium dativorum concursum atque inde oriundam aliquam ambiguitatem recte annotat *Sch* V 394 s.

152, 5 s. (c. 23, 8) *πρὸς ταύτην ἀναφέροντες τὴν ἔννοιαν*] traditam scripturam tuentur *Rei* 128 et Kaelker l. c. 293; *ταύτῃ ἀναφ.* (cum hiatu) *τ. ἑ.* coni. Scaliger, *πρὸς ταῦτ' ἀναφ. τ. ἑ.* coni. *Hu*.

153, 27 (c. 24, 12) *Φρεντανῶν Sch* ex 3, 88, 3 *Di BW*[1], sed v. Steph. Byz. p. 662, 19 s.

154, 29 (c. 25, 29) *ὡς ἐπὶ πόλιν Φαισόλαν*] v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 152 s.

155, 23 (c. 26, 1) *καὶ κατὰ* AR, *καὶ* del. *Sch* I 281.

156, 28 (c. 27, 1) *πύσας* AFR, *πίσσας* C vulgo, corr. D[2] *Sch* (v. *Sch* V 407).

158, 2 (c. 28, 1) *πίσας* AFR *Sch*, *πίσσας* C vulgo, *πύσας* D[1] (v. *Sch* l. c.).

161, 5 (c. 30, 5) *παρὰ τῶν ἀκοντιστῶν* Bentenus l. c. 19, sed v. Krebsium *D. Präpos.* cet. 53 s. 16 (c. 30, 9) *ὑπερδεξίων* A[1], *ὑπερδεξίου* A[2]FR; primae manus scripturam contra Kaelkerum l. c. 255 tuetur *BW* Fleckeis. annal. 1884, 118 s. pro-

bante Schenkelio l. c. 236s. 25 (c. 31, 2) *αὐτῷ καὶ τοῖς ἀναγκαίοις*] figura *ὑστέρου προτέρου* utitur Polybius ad hiatum evitandnm, ut 2, 35, 2; 41, 6. 3, 5, 3; 74, 3. 23, 16, 8.

162, 15 (c. 31, 8) *φουλούιον* AR, *φλούιον* C *Ob* 29 *He* 47, *Φολούϊον Ca* 119 vulgo ante *Sch*, *Φουλούϊον* vulgo post *Sch*, *Φόλουιον BW*², v. ad 134, 23. 26 (c. 32, 1) *ἀπὸ μασσαλίας* AR, *ἀπὸ Πλακεντίας* Cluver, *ἀπὸ Σαββατίας* Unger *Philol.* 1878, 691ss., *ἀπὸ (τῆς τῶν Ἀπενίννων παρωρε)ίας* coni. *Hu*² praef. I 53s., librorum scripturam tuentur Paisius *studi italiani d. filol. class.* V. *Firenze-Roma* 1897, 279ss. (eius viri docti disputationem inspicere non potui; v. *Berl. phil. Woch.* 1898, 1201) et Cuntzius *Pol. u. s. Werk.* Lips. 1902, 61.

163, 11 (c. 32, 6) *τὰς δυνάμεις* add. *Ur* 153ª, *τὰς ὑπαρχούσας δυνάμεις* i. e. unum versum add. *BW*¹ I 31 et 84. 12 (c. 32, 6) *ἀνικήτους* coni. C. Wunderer *Pol. Forsch.* I 72s., sed v. *Sch* V 416.

164, 13 (c. 33, 3) *ὥστε ἂν* AR, *ὥστ' ἂν Ben* 213, corr. *BW*.

165, 5 (c. 33, 7) *ὑπολιπόμενος* coni. *Be*, receperunt *Di BW*¹, sed v. *Hu E.Z.* XXV 13. 16 (c. 34, 1) *τοῦ* del. aut *ὑπὲρ τοῦ* coni. Lammertus Fleckeis. annal. 1888, 617s., sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 139 ann. 12. 25 (c. 34, 4) *(περι)στρατοπεδεύσαντες BW*¹ I 53, *στρατοπεδεύσαντες* AR, *στρατοπεδεύσαντες περὶ* C vulgo.

166, 20 (c. 34, 11) *εἶχον* coni. *Hu* Fleckeis. annal. 1858, 818, recepit *BW*¹, sed v. *Hu E.Z.* XXIV 5.

167, 8ss. (c. 35, 2) *ἀπολλυμένων καὶ παραταττομένων*] v. ad 161, 25. 26ss. (c. 35, 6) | *τοῖς τὸν φυλοναυτῶν ὑπο|μένουσι καὶ πάσας ἐξε|λέγχουσι* A(B), *τοῖς τὸ φῦλον αὐτῶν ὑπομένουσι καὶ πάσας ἐξελέγχουσι* R vulgo, *τὸ φῦλον αὐτῶν, ὑπομένωσι καὶ πάσας ἐξελέγχωσι Re Sch*, *τὸ φῦλον αὐτῶν τοῖς ὑπομένουσι καὶ πάσας ἐξελέγχουσι Rei* 144, post *τοῖς* participium cum suo casu vel adverbio excidisse putat *Hu*, *τὸ φῦλον αὐτῶν (τὴν ἔφοδον) ὑπομένωσι καὶ πάσας ἐξελέγχωσι* Bentenus l. c. 19s., (*τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος τοῖς σὺν νῷ κινδυνεύουσι) τὴν ἔφοδον αὐτῶν ὑπομένωσι καὶ πάσας ἐξελέγχωσι BW*¹ I 31s. (Schenkelio *Bursians Jahresber.* cet. 1884, 243 immerito offensioni esse *τὴν ἔφοδον* propter *ἐφόδους* antecedens docent *BW* II 67 ann. 1 et *Hu*² praef. I 41ss.), *τοῖς ὑπομένουσι τὸ φῦλον αὐτῶν* [*καὶ*] *πάσας ἐξελέγχωσι* Lammertus l. c. 630s.

168, 22 (c. 36, 2) *καρχηδονίων* A²R vulgo, *καρχηδονίοις* A¹ *Hu*, v. 31, 12, 11 *Καρχηδονίαν ναῦν*.

169, 18 (c. 37, 3) *ἂν* pro *δ' ἂν Sch*, *δ' ἂν* (= *δὴ ἂν*) Schanzius *Rhein. Mus.* 1883, 140.

170, 22 (c. 37, 10) *τὸ ἔθνος* coni. *Hu* Fleckeis. annal. 1889, 741ss.

171, 26 (c. 38, 8) *οὐδέσι Hu*, sed v. Kaelkerum l. c. 278s.

31 (c. 38, 9) *καὶ αἴτιον* AR cum hiatu intolerabili, corr. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 679 coll. 4, 57, 10. 7, 14, 5. 22, 5, 6.

172, 25 (c. 39, 6) *Ἀμαρίου* Foucartus *Revue arch.* 1876, 96 ss., sed v. *Hu*[2] praef. I 55.

175, 5 (c. 41, 5) *Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου*] v. ad 161, 25.

179, 4 (c. 44, 5) *ἀπετέθειτο Be* pro *ἀπετίθετο*, v. *Hu E. Z.* XXXII 8 extr. 24 s. (c. 45, 3) *τὸ τὸν ἀκροκόρινθον· πράξειν* A(R), *τὴν κατὰ τὸν ἀκροκόρινθον πρᾶξιν* C vulgo, *τὸ τὸν Ἀκροκόρινθον πραξ(ικοπ)εῖν Hu* qu. I 12, *τὸ τὸν Ἀκροκόρινθον πραξ(ικοπήσαντας καταλαβ)εῖν BW*[1] I 32 coll. 1, 55, 6. 21, 32[b].

181, 30 s. (c. 47, 5) *οὔτ' ἐχθρὸν οὔτε πολέμιον* AR, *οὔτ' ἐχθρὸν οὔτε φίλον* C vulgo (v. C. Wundererum *Philol.* 1894, 48 s.), *οὔτ' ἐχθρὸν οὔτε πολέμιον* (*οὔτε φίλιον*) *BW*[1] I 54 (concinnitatem orationis non postulare, ut bina vocabula in utraque sententiae parte exstent apparet e 3, 4, 7 *πότερον ἐπαινετὴν καὶ ζηλωτὴν ἢ ψεκτὴν γεγονέναι νομιστέον τὴν ἀρχὴν αὐτῶν*), *οὔτε σύμμαχον οὔτε πολέμιον* coni. *Hu*[2] praef. I 56 s., *οὔτε (συνε)ργὸν οὔτε πολέμιον BW* Fleckeis. annal. 1889, 144 s.

182, 25 (c. 48, 3) *δι(ειλήφει) BW*[1] I 54, *δει* ..... A(R), *δεῖγμα ποιούμενος* C vulgo, *διενοεῖτο Hu*.

185, 11 (c. 50, 6) *(ἀνα)φέρειν* Bentenus l. c. 21, sed sicut Polybius pro *ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν ἐπί τινα* vel *εἴς τινα* (4, 60, 7. 7, 13, 3. 10, 5, 8) non dubitat adhibere *φέρειν τὴν αἰτίαν ἐπί τινα* 33, 11, 2 (hoc quoque loco Bentenus l. c. 52 pro *φέρων* conicit *ἀναφέρων* atque ita hiatum obtrudit Polybio intolerabilem), ita non est, cur in suspicionem vocemus *φέρειν τὰ πράγματα ἐπί τινα*. 29 (c. 50, 11) *προελθὼν Na* 253 *BW* pro *προσελθὼν* coll. 3, 63, 2; v. ad 96, 19.

191, 16 (c. 55, 9) *κατίσχυνεν* P. 17 (ibid.) *κλιτώριοι* P. 25 (c. 56, 2) *παραλειπεῖν* A, corr. R, v. *Hu E. Z.* XXV 20 extr. et cf. ad 237, 31.

193, 3 (c. 56, 11) *τὸν πάντα BW*[1] I 19, | *πάντα τὸν* A[2](R), | ******τα τὸν A[1], *σύμπαντα τὸν* coni. *Hu*. 22 (c. 56, 15) *τιμῶν* AB *Di*, *τιμωρῶν* R vulgo, *τιμ(ωρησάμενος καὶ στεφάν)ων* coni. *Hu*, ne concinnitas sermonis violetur; sed v. ad 181, 30 s.

195, 28 (c. 58, 10) *μηθὲν* APR *Sch*, *μηδὲν* vulgo ante *Sch*.

196, 1 (c. 58, 11); 31 (c. 59, 2). **197**, 8 (c. 59, 5); 15 (c. 59, 7) *φ*[H] P, v. ad 198, 22. 200, 14. 201, 21. **196**, 10 (c. 58, 13) *ἀνοίας Σ* ante Scaligerum, sed v. *Rei* 85: ‚*ἄγνοια* respondet latino *error* et usurpatur a Polybio pro *ἄνοια stultitia*'. 15 (c. 58, 14) *ταῦτα* APR[a] *Ob* 35 *He* 57, *ταυτὰ Σ Ca* 144. 20 (c. 59, 1) *τετυραννικότα μὲν* P. 21 (c. 59, 1) *δ'* P. 29 (c. 59, 2) *τοὺς δ' ἀπιστοῦντας* om. BP.

197, 16 (c. 59, 7) *ἔδωκε* PR[a] vulgo, *ἔδω κεν* A *BW*[2], *ἔδωκ' ἂν Hu BW*[1]; solet enim Polybius etiam de rebus non veris

uti indicativo praeteriti particula *ἄν* non addita in sententiis primariis enuntiatorum condicionalium, si intellegi vult consequentia esse prorsus necessaria, velut 2, 63, 3 et 4. 3, 53, 1. 4, 61, 3. 18, 13, 8; 35, 6. 31, 22, 4; cf. Stichium de Pol. dicendi genere Diss. inaug. Bipont. 1883, 198 s. 17 (c. 59, 8) *αρα τοῦ* P 31 (c. 60, 2) *ἄρα τῶι* P. 21 (c. 59, 8) *τὸν* P manu recentissima, *τῶν* P[1]. 30 (c. 60, 1) *ἀθῶοσ* P.

198, 2 (c. 60, 2) *καὶ* APR *Ob* 35[u], om. *He* 57 *Ca* 145, add. e P *Gro*, *κἂν Sch*, *Hu*, *BW*[1], sed v. Bothium l. c. 18 et cf. ad 197, 16. 5 (c. 60, 3) *παρεσπόνδησε* P. 14 (c. 60, 5) *αὑτον.* (accentu eraso et o in rasura) P. 16 (c. 60, 6) *ἐπεὶ* C, *ἐπὶ* AR, *ἐπι* (s. acc.) P. 22 (c. 60, 7) *φ*[H] P, v. ad 196, 1. 27 (c. 61, 1) *χωριςὲ* P. 28 (ibid.) *δηλον* (s. acc.) *ὅτι* P.

199, 5 (c. 61, 3) *ἢ* P. 10 (c. 61, 4) ut 201, 17 (c. 62, 10) *μεσήνην* P, v. ad 201, 17. 15 (c. 61, 5) *μεγαλοπολίται* P. 27 (c. 61, 8) *ἀρ'* (s. acc.) P initio folii.

200, 7 (c. 61, 11) *ἐπιστῆσαι* P. 8 (ibid.) *διά τινος* P *παρορμῆσαι* P. 11 s. (c. 61, 12) *γ' ἐ|μοι* (s. acc.) P. 14 (c. 62, 1) *φ*[H] P, v. ad 196, 1. 198, 22. 201, 21. 24 (c. 62, 3) *πολεμον* | (s. acc.) P.

201, 10 s. (c. 62, 8) *οὐ καπεποικὸσ ἂν* P 14 (c. 62, 9) *τολμήσει|ε* P, *τολμήσειεν Σ.* 17 (c. 62, 10) *μεσήνην* P, v. ad 199, 10. 21 (c. 62, 11) *φ*[H] P, v. ad 196, 1. 198, 22. 200, 14. 28 (c. 63, 1) *δέκα ἡμέραις* APR vulgo, *δέχ' ἡμέραις Ben* 214 *BW* coll. 10, 7, 5, *ἡμέραις δέκα Hu*[2].

202, 13 (c. 63, 5) *φᾶναι* AB[a]CE[a] vulgo, *φαναι* (s. acc.) P, corr. D *Sch.*

204, 6 (c. 65, 5) *εἰς δισμυρίους ὀκτακισχιλίους*] ex singulis numeris, quos supra posuit Polybius, confici peditum summam 27 600, pro quibus numero rotundo [ideo adhibetur *εἰς*] nunc afferri 28 000 recte annotat *Sch* V 480; v. Kromayerum *Ant. Schlachtf.* I Berol. 1903, 228 ann. 1.

205, 10 (c. 66, 2) *πρὸς τὸ μέλλον* coniungendum esse cum *τινὰς ἐπιβολὰς* docet Bothius l. c. 19, v. Kromayerum l. c. 246. 22 (c. 66, 6) *Ἠπειρώτας* pro *Κρῆτας* Schornius *Gesch. Griechenl.* Bonn. 1833, 132 ann. 2, v. Kromayerum l. c. 233 ann. 2.

206, 15 s. (c. 67, 2) *τὰς σπείρας τῶν Ἀχαιῶν ἐρήμους ἐκ τῶν κατόπιν οὔσας*] v. Kromayerum l. c. 247 ann. 1.

208, 6 (c. 68, 8) *δι'*] v. *Rei* 251 ss. et *BW* Fleckeis. annal. 1889, 145. 9 (c. 68, 9) *τὴν κατὰ* (*κορυφὴν*) *στάσιν* Lammertus Fleckeis. annal. 1888, 632, sed v. *Rei* 185 et *Sch* V 489.

209, 9 (c. 69, 7) *καταβαλοῦσαι* pro *μεταβαλοῦσαι Rei* 185 s. *BW*, v. 5, 85, 9. 11, 15, 6; 16, 1. 18, 24, 9. 10 (ibid.) *συνέβαλλον* AFR *Sch*, *συνέβαλον* C vulgo ante Schweighaeuserum *Be*, *Hu*[1], *BW*[1]; imperfectum restituit *Hu*[2], v. ad 26, 3.

210, 2 (c. 70, 2) *παρ' ὀλίγον* C. Wunderer coni. Pol. 26 ss.

et *Philol.* 1894, 62 coll. Plut. Cleom. c. 27 extr. 3 (c. 70, 3) *εἴτε Rei* 188, *εἰς* A(M)B, *εἰ* R vulgo ante *Be*. 6 (ibid.) *ἐπὶ Be*, *εἰ* AMR, *εἰς Ur* 155ᵃ vulgo.

Lib. III.

216, 8 (c. 4, 3) *καὶ* om. M. 27 (c. 4, 7) *οὖσι* M. 29 (ibid.) *δὲ* M *ἐπιγινομένοις* Hertleinius Fleckeis. annal. 1877, 34 *BW*¹, sed v. *Hu E.Z.* XXIII 12 p. 361 ann. 2 et cf. 3, 117, 5.

217, 6 (c. 4, 10) *τοὐσ* M. 22 (c. 5, 1) *ἦν δ' ἡ Re*, *ἤδη* AR, *εν* | *ἤδη* M, *ἤδ' ἡ* C. 25 (ibid.) *μασσανασην* (s. acc.) A(R) vulgo ante *Sch*, *μασσανάσσην* B vulgo post *Sch*, corr. *BW*¹ I 74; v. Dittenbergerum syll.² I n. 305 ann. 1.

218, 1 (c. 5, 3) *τοῦ βίου καὶ τῆς ἀρχῆς*] de figura *ὑστέρου πρωτέρου* v. ad 161, 25. 15 s. (c. 5, 7) *προσδεῖ*] *πρ*ο *δὴ* M. 16 (ibid.) *δ' ἔτι τῆς BW*¹, *δὲ τὰ τῆς* AMR *Ob* 39 *He* 63 *Sch* V 504, *δὲ τῶν τῆς* vulgo post *Ca* 161, *δὲ τὰ νῦν τῆς* vel *δὲ ταύτῃ καὶ Rei* 195, *δὲ τῆς* Campius progr. Ruppin. 1849, 8, *δὲ καὶ Hu*. 18 (c. 5, 8) *γὰρ freilich*, v. J. M. Stahlium *Rhein. Mus.* 1902, 1 ss. et cf. ad 225, 10. 20 (ibid.) *ἀξιοχρεων* | (s. acc.) M *τὸ κάλ|λος* A(M), *τὸ καὶ ἄλλους* B (v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 691), *τὸ καλῶς* R *Ob* 39 *He* 63, (*δὲ*) *τὸ κάλλος* vulgo post *Ca* 162, *τὸ κἄλλους Ur* 155ᵃ *Hu BW*¹. 28 (c. 6, 1) *δὲ τῶν* M. 31 (ibid.) *συνέστη* non esse scribendum docet *Rei* 196.

219, 15 (c. 6, 5) *τὸν κατὰ Be* auctore *Sch* V 505, *τὴν κατὰ* AMB, *τὸν κατὰ τῶν* R vulgo. 25 (c. 6, 7) *παραγινόμεθα* M, v. *Hu*² praef. I 31 s. *δῆλον δ' οἶμαι* Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1889, 5. 30 (c. 6, 10) *σατραπιῶν* AR, s. acc. M, corr. C.

220, 2 (c. 6, 11) *δευτέραν* A¹(M)R *Ob* 39 *He* 64, *δευτέρα** A²(B) *Ca* 163 monente *Ur* 155ᵃ. 4 (ibid.) *οὐδὲ* AR, M s. acc., corr. C. 8 (c. 6, 12) *ῥαθυμίαν* M. 16 (c. 6, 13) *ἡτοίμαζεν* M. 23 (c. 7, 2) *πολεμοῦ* M. 26 (ibid.) *ἐπιγινομένην* M, v. ad 216, 29. 27 (ibid.) | *δὲ* M.

221, 16 (c. 7, 7) *εστι* (s. acc. et spir.) M.

222, 23 (c. 8, 10) *τίν' BW*¹, *τί γ'* Lammertus l. c. 632, sed v. *Hu Philol.* 1859, 292.

223, 3 (c. 9, 2) *παρὰ* del. *BW*², v. *Hu*² praef. I 42 ann. 2. 6 (c. 9, 3) *βίβλουσ* M, v ad 4, 19. 24 (c. 9, 7) *στρατόπεδ' ἐν* coni. *Hu*, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 147 27 (ibid.) *ὀργῆς* R vulgo (v. C. Wundererum *Philol.* 1894, 49 s.), *ὀρ*ῆς* A, *ὀρμῆς Hu BW*¹.

224, 7 (c. 10, 2) *ἦν* del. Bentenus l. c. 23 *Hu*², sed v. *BW* l. c. 147 s.

225, 10 (c. 11, 3) *γὰρ*] *γοῦν* vulgo post *Ca* 167 ante *Sch*, qui *γὰρ* restituto coniecit *δὲ*. Cf. ad 218, 18.

226, 14 (c. 12, 4) *πᾶσιν* AR vulgo (v. C. Wundererum *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 345), *πᾶσαν Be Hu BW*[1]. 16 (ibid.) *πατρῴαν* AMR, corr. *Ca* 168. 21 (c. 12, 5) *ποτὲ* AM, corr. R[s]. *καὶ ποτε* A(M), corr. R[s]. 23 (c. 12, 6) *νομίζοντας* A(M)R, corr. *Ca* 168.

230, 22 (c. 16, 1) *ἁρμοζόμενοι* ARY, *ἁρμοζομένη* Scaliger vulgo post *Be*, traditam scripturam tuetur *BW*[1] I 7s. coll. 1, 31, 8; 34, 2. 3, 86, 6s. fr. 150.

231, 14—18 (c. 16, 5 et 6) *διεψεύσθησαν* — *Ἰταλίαν* in suspicionem vocat Sieglinus *D. Chronol. d. Belag. v. Sagunt* Diss. inaug. Lips. 1878, 19 ann. 30, sed v. Meltzerum *Gesch. d. Karth.* II 588.

232, 9 (c. 17, 6) *οὐδὲν'* A[1], *οὐδέν'* A[2] *BW*[1], *οὐδένα* C, corr. R.

233, 29 (c. 18, 8) *ἀνθρώπων διαφερόντων*] v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 148 et cf. 10, 3, 4.

234, 24 (c. 19, 4) *τοῦ λόφου Rei* 202 *Di*, sed v. Krebsium *D. Präpos.* cet. 92 ann. 1.

236, 1 (c. 20, 2) *τε* M. 16 (c. 20, 5) *δέῃ* M (ut videtur). 18 (ibid.) *ἐμοί γε* M (ut videtur). 26 (c. 20, 8) *ἐκδότους διδόναι ῥωμαίοις ἐπαιτεον* (s. spir. et acc.) A, *ἐκδ. δ. ῥ. ἐπετέον* B, *ἐκδ. δ. ῥ. ἐπαιτέον* (*ἀπαιτητέον* N et cod. Pal. Vat. 413) Y, *ἐκδ. δ. ῥ. ἀπῄτουν* R, *ἐκδ. δ. ῥ. ἐκέλευον* coni. *Di* I 7, [*ἐκδότους διδόναι*] *Ῥωμαίοις ἐκδοτέον BW*[1] I 57 probante Wielandtio l. c. 21s., corr. *Hu* Fleckeis. annal. 1887, 763s. et comment. Fleckeis. 83. Quod autem Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1889, 5 offensioni esse contendit, *ἐπιτάττειν* non coniungi cum dativo personae, cui aliquid mandetur, patet a Polybii dictione non alienum esse id vocabulum adhibere nullo addito dativo, si conferas 3, 93, 8. 31, 18, 10.

237, 16 (c. 21, 4) *ἀμφοῖν* pro *αὐτῶν BW*[1] I 85 coll. 3, 27, 3; 29, 4 et 6; 69, 5. 19 (c. 21, 6) *τοῦ μὲν τὸ* A[1], *τὸ μὲν τὸ* A[2], *τὸ μὲν* ARY vulgo, *τότε μὲν τὸ Hu*, *τοῦ μὲν BW*[1] I 22 probante Wielandtio l. c. 22. 28ss. (c. 21, 8) *δὲ κοινωνεῖνουν κα|θολικώτερον* A, *δὲ κοινωνεῖν καθ.* B, *δὲ κοινωνεῖν οὗ καθ.* C vulgo ante *Ca*, *δὲ κοινωνεῖν οὐ καθ.* R, *δὲ κοινωνεῖν συγκαθολικώτερον* Y, *δὲ κοινωνεῖν *** οὗ καθ. Ca* 176, *δὲ κοινωνεῖν. οὕτω καθ. Ca* in ora ed. Basil. (*Sch* V 525), *δὲ κοινωνεῖν* (*πρὸς πόλεμον παρασκευάζεσθαι*) *οὗ καθ.* Scaliger, *δὲ κοινωνεῖν* (*τοῦ ἀδικήματος* [cum hiatu] *καὶ τὸν πόλεμον συναναδέχεσθαι· οἱ μὲν*) *οὖν καθ. Rei* 202s., *δὴ κοινωνεῖν. Οὕτω καθ. Sch*, *δὲ κοινωνεῖν* (*τῆς ἀδικίας καὶ συναναδέχεσθαι τὸν πόλεμον. οἱ μὲν*) *οὖν καθ. BW*[1] I 32. 31 *παραλιπεῖν* ARY, v. *Hu E.Z.* XXV 20 extr. et cf. ad 191, 25.

238, 17 (c. 22, 2) *δυεῖν BW*[1] I 78s. et Fleckeis. annal. 1884, 115 pro *δυοῖν*; v. ad 324, 10.

240, 14 (c. 24, 2) *Μαστία Ταρσηΐων* Meltzer *Gesch. d. Karth.* I 520. 18 (c. 24, 3) *καὶ Τυρίων*] *κυρίων* O. Hirschfeldius *Rhein. Mus.* 1896, 475 coll. 7, 9, 5, sed v. J. Belochium *Beitr. z. alt. Gesch. hrsgegeb. v. C. F. Lehmann* 1901, 283 s., qui censet aut traditam scripturam esse retinendam aut *καὶ* ante *Τυρίων* esse delendam. Cf Meltzerum *Gesch. d. Karth.* I 340.

241, 7 (c. 24, 11) ***] *nihil emunto* Perottus 221, lac. indicat *Ca* 179 in latinis et add. *neve eo appellito*, *μηδὲ* (immo *μήτ'*) *ἀγοραζέτω μηδέν Sch*, v. Meltzerum l. c. I 341. 30 (c. 25, 3) post *ἔγγραπτον* distinguunt omnes ante Madvigium advers. crit. I 481 Hauniae 1871, ante *ἔγγραπτον* *BW*[1] *Hu*[2]; ad veterem rationem esse redeundum demonstrant Niesius *Gesch. d. gr. u. maked. Staaten* II 42 ann. 2, Belochius l. c., *BW Beitr. z. alt. Gesch. hrsgegeb. v. C. F. Lehmann u. E. Kornemann* 1903, 131 ss. 30 ss. (ibid.) *ἀμφότεροι. ἵνα δ' ἑξῇ — χώρα, ὁπότεροι ἂν χρείαν ἔχωσι τῆς βοηθείας, τὰ πλοῖα* cet. Belochius l. c., sed v. *BW* l. c.

242, 3 (c. 25, 4) *ἄφοδον* pro *ἔφοδον Rei* 205, C. Wachsmuthius *Festschr. z. deutsch. Historikertag* Lips. 1894, 58 ss. *BW*[2]; v. *BW* l. c. 133. 9 (c. 25, 6) *διὰ λίθων* AR(Y) C. Wunderer *Philol.* 1897, 189 ss., *διὰ λίθου* C vulgo, corr. B[m] et *Ur* 156[a], Ernestus. 11 (ibid.) *διὰ λίθων* AR Wunderer l. c., *διὰ λίθου* C, *Δία λίθον Ur* 156[b] Ernestus. 14 (c. 25, 8) *μοι εἴη Di* pro *ποιεῖν*, v. C. I. A. II 842, 1 ss. et cf. Scalam *D. Staatsvertr. d. Altert.* Lips. 1898 I 140, 24.

243, 22 (c. 27, 2) *καὶ Σικελίας ἁπάσης καὶ* i. e. unum versum add. *BW*[1] I 58.

245, 12 (c. 29, 4) *σικελίαν* AY *BW* Fleckeis. annal. 1884, 120 et 1889, 148 s., *σικελίας* R vulgo, v. ad 114, 29.

246, 18 (c. 30, 3) post *ἀπώλειαν* add. *καὶ τὴν τοῦ Ἴβηρος* (immo *τὴν Ἴβηρος*, v. 3, 14, 9; 76, 2 et 6. 4, 28, 1. 10, 35, 3 et cf. *BW Philol.* 1903, 548 ss.) *ποταμοῦ διάβασιν* et pro *αἰτίαν* coni. *αἰτίας* H. Hesselbarthius *hist.-krit. Unters. i. Ber. der 3. Dek. d. Liv.* progr. Lippstad. 1882, 8 et *hist.-krit. Unters. z. 3. Dek. d. Liv.* Hal. 1899, 91 s.; v. Meltzerum l. c. II 597.

247, 1 (c. 31, 2) *ὑπείληφε* MR[s]. 5 (c. 31, 3) *τολμῆσαι* AMR, corr. C. 7 ss. (ibid.) *μηδὲν ἂν ἐκ τῶν νῦν παρόντων εὐλ. βεβ. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων BW*[1] I 69, *μηδένα τῶν νοῦν ποτ' ἂν* (pro *νοῦν* A[1] in marg. *νῦν*) *εὐλ. βεβ. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων* A, *τῶν* | *νῦν ποτ' ἂν* (omisso *μηδένα*) *εὐλ. βεβ. μηδένα τὸν νοῦν ἐχόντων* M, *μηδένα τῶν νῦν ποτ' ἂν εὐλ. βεβ. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων* R *Ob* 44 *He* 72, *μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων ἂν εὐλ. βεβ. Ur* 156[b], *μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων ποτ' ἂν εὐλ. βεβ. Re Ca* 185, *μὴ δεῖν ἀπὸ τῶν νῦν παρόντων εὐλ. βεβ. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων Rei* 207, *μὴ διὰ τῶν νῦν ποτ' ἂν εὐλ. βεβ. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων Sch*, *μηδέποτ' ἂν εὐλ. βεβ. μηδένα*

τῶν νοῦν ἐχόντων Be. 10 (c. 31, 4) *τὴν* om. M. 11 (c. 31, 5) *εἴτι* A[1], *εἴτε* A[2]MR, corr. *BW*[1]. 28 (c. 31, 9) *συνοργιούμενον BW*[1] pro *συνοργιζόμενον*. 29 (ibid.) *καὶ ἐπὶ*] v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 687. 31 (c. 31, 10) *καὶ κατ' ἰδίαν Di* pro *καὶ ἰδίᾳ*; v. *BW* l. c. 682.

248, 3 (c. 31, 11) *ἀναγινώσκουσιν* et *ἀναγιγνώσκουσιν* A per dittogr., *ἀναγινώσκουσι* MR[a]. 6 (c. 31, 12) *πότερα* | A(MR), *πότερ' Ben* 217, corr. *BW*[1]. 11 (c. 32, 1) *ἢ* AMR, corr. *Ca* 186. 12 (ibid.) *δυσ(ανά)γνωστον BW*[1] I 85 secutus Campium progr. Ruppin. 1849, 10 pro *δύσγνωστον*. 13 (ibid.) *βίβλων* AMR, corr. *Hu*[1]. 15 (c. 32, 2) *καθάπερ ἂν* | *εἰ* A(M). 16 (ibid.) *κατάμικτον* AMR, corr. *Re Ur* 156[b] Scaliger *Ca* 186. 18 (ibid.) *τῶν κατὰ πύρρον καὶ τίμαιον συγγραφέων καὶ καιρῶν ἐξηγήσεως* AMB, *τῆς τῶν* (*τῆς*, omisso *τῶν* C *Ob* 44) *κατὰ πύρρον καὶ τίμαιον συγγραφέντων καιρῶν ἐξηγήσεως* R *Ob* 44 *He* 72, *τῆς τῶν κατὰ πύρρον τιμαίῳ συγγραφέντων καιρ. ἐξ. Ur* 157[a], *τῆς τῶν κατὰ Πύρρον ὑπὸ Τιμαίου συγγραφέντων καιρ. ἐξ. Ca* 186, (*τῆς*) *τῶν κατὰ Πύρρον καὶ Τίμαιον συγγραφέων καὶ καιρῶν ἐξηγήσεως* coni. *Sch*, *τῶν κατὰ Πύρρον* ceteris deletis *Be*, *τῶν κατὰ Πύρρον καιρῶν* ceteris deletis *Hu* Fleckeis. annal. 1857, 833 s. et qu. I 5. 24 (c. 32, 3) *γραφόντων* M (ut videtur) ante *Sch*, *γραφέντων* AM[2]R vulgo.

249, 4 (c. 32, 6) *ἐπιγινωσκόμενα* AMB, *ἐπιγιγνόμενα* R vulgo, corr. *Hu*[1]. 5 (ibid.) *τὰ* add. *Ca* 186, om. AMR. 9 *Σικελίας Be*, v. ad 114, 29, 13 (c. 32, 8) *πολέμουσ* M (ut videtur) et (A[r]R), *πολεμίους* A[1]. 15 (c. 32, 9) *τὶς* A, *τισ* M(R). 16 (ibid.) *γράφουσιν* AB, M (s. acc.), *συγγράφουσιν* R vulgo ante *Hu*[1]. *ὑπολαμβά|ναι* A[1] (ut videtur), *ὑπολαμβά|νοι* M(A[2]BC) *Ob* 44[a] *Gro*, *ὑπολαμβάνουσι* R vulgo, *ὑπολαμβάνει* restituit *Hu*[1], v. ad 5, 29 21 (c. 32, 10) *μέρουσ Sch* pro *μέρος* coll. 7, 7, 6.

252, 24 (c. 34, 9) *εὐθύμως*] id adverbium hoc uno loco a Polybio adhibitum tuetur *Hu* comment. Fleckeis. 84 s.

254, 8 (c. 36, 3) *συμβάλλεσθαι πεποίηκε* AR *BW*[1] *Hu*[2], *συμβάλλεσθαι ἃ πεποίηκε* B, *συμβάλλεσθαι πέφυκε Ur* 157[a] vulgo post *Ca* 190, *συμβάλλεσθαι ἐκπεποίηκε Sch*, *συμβάλλεσθ' ἐκπεποίηκε Hu*[1].

256, 18 (c. 38, 3) *διατιθέναι* AR, *διατίθεσθαι Rei* 215 *Sch* lex Pol. 152 *BW*[1], ad traditam scripturam redit *BW*[2]; nam Polybius videtur activa forma uti, ut comparet istos scriptores cum rhapsodis recitantibus (v. Stallbaumium ad Plat. Charmid. p. 162 D).

257, 14 (c. 39, 6) [*τὴν δὲ Καινὴν πόλιν ἔνιοι Νέαν Καρχηδόνα καλοῦσιν*] Quibuscumque locis Polybius de Carthagine nova mentionem facit, aut *Καινὴν πόλιν* (2, 13, 1. 3, 13, 7; 15, 3; 17, 1; 33, 5; 39, 11; 76, 11; 95, 2. 5, 1, 3. 10, 7, 5) aut *Καρχηδόνα* (2, 13, 1 *τήν τε παρὰ μέν τισι Καρχηδόνα, παρὰ δέ τισι Καινὴν*

πόλιν προσαγορευομένην, 10, 6, 8 τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ Καρχηδόνα, 10, 15, 11 τῆς κατὰ τὴν Ἰβηρίαν Καρχηδόνος, cf. 10, 8, 1; 9, 3. 11, 31, 1) nominat; sed quamvis uno loco Strabo (III, 2, 10 p. 147 C) Polybii testimonium afferat hoc: Πολύβιος δὲ τῶν περὶ Καρχηδόνα Νέαν ἀργυρείων μνησθείς ..., tantum abest, ut putemus haec Polybii esse verba, ut pateat Strabonem suum dicendi genus secutum Hispaniae illam urbem dixisse Νέαν Καρχηδόνα. Quae si recte se habebunt, negari vix poterit a Polybio hanc urbem aut Καινὴν πόλιν aut Καρχηδόνα dici, sed nomen Novae Carthaginis ab usu Polybii prorsus abhorrere. Itaque manifestum est interpretamentum illud τὴν δὲ Καινὴν πόλιν — καλοῦσιν e contextu esse eiciendum' *BW*[1] I 36. 19 s. (c. 39, 8) post ἑξακοσίους lac. indicat *Gro*[m], ἀπὸ δὲ τούτου [scil. τοῦ Ἐμπορείου] εἰς (cum hiatu) τὰ ὅρια (cum hiatu) τὰ τῶν Ἰβήρων τε καὶ Κελτῶν [vel εἰς τὰ ἄκρα (cum hiatu) τῶν Πυρηναίων] στάδιοι ἑξακόσιοι (cum hiatu) add. *Sch*, ἀπὸ δὲ (immo δ') Ἐμπορίου πόλεως εἰς Νάρβωνα περὶ ἑξακοσίους M. C. P. Schmidtius de Pol. geogr. Diss. inaug. Berol. 1875, 10 *BW*[1], ἀπὸ δ' Ἐμπορίου πόλεως ἕως τῆς προειρημένης ῥαχίας πορευομένοις παρὰ τὸν αἰγιαλιὸν περὶ ὀκτακοσίους, διεκβάλλουσι δὲ τὰ Πυρηναῖα ὄρη (cum hiatu) περὶ ἑξακοσίους Guil. Osiander *Der Hannibalweg* Berol. 1900, 9; secutus ea, quae *Sch* V 574 ss. dilucide exexponit, *BW* affirmat post ἑξακοσίους excidisse ea, quae de distantia Emporii usque ad locum illum (§ 4 s.), qui terminus est Hispaniae et Galliae, Polybius dixerat, quam distantiam 600 fere stadiorum fuisse negari non potest, etsi prorsus aliter iudicat Cuntzius *Pol. u. s. Werk* Lips. 1902, 20 ss. 21 ss. (ibid.) ταῦτα γὰρ — ἐπιμελῶς] haec verba non esse secludenda studet docere Cuntzius l. c. 21 ss.

258, 26 (c. 40, 6) ἔχοντες (deleto οὐκ) δὲ τότε καιρόν *Rei* 217, οὐκ ἔχοντες δὲ καιρόν, τότε Madvigius advers. crit. I, 481 s., οὐκ ἔχοντες δ' εἰς τότε καιρόν Wielandtius l. c. 47, sed v. *Rei* l. c. et *Sch* V 578.

259, 9 (c. 40, 9) ὁ τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἰληφώς *BW*[2], καὶ τ. ὕπ. ἀρχ. εἰλ. AR, τ. ὕπ. ἀρχ. εἰλ. deleto καὶ *Rei* 217, (ὁ) καὶ τ. ὕπ. ἀρχ. εἰλ. *Na* 129 coll. 21, 8, 1. 22 (c. 40, 13) ψιλῶν pro ὑψηλῶν E. Wölfflinus *Ant. v. Syr. u. Coel. Antip.* Vitoduri 1872, 56 coll. Liv. 21, 25, 9 *Hu*[2].

260, 8 (c. 41, 2) ἐπὶ AR (traditam scripturam tuetur C. Wunderer coni. Pol. 7 coll. 3, 83, 7. 10, 8, 7. 16, 18, 15) *BW*[2], ὑπὸ vulgo post *Rei* 217, ἔτι Matzatius apud *Hu*[2] praef. I 59; v. ad 315, 2.

261, 15 (c. 42, 3) ἐξέβαλε Σ ante *Be*. 29 (c. 42, 6) Βοδμίλκου pro βοαμίλκου Niesius *Pauly-Wissowa Realenc.* cet. III 680 *BW*[2], v. Dittenbergerum syll.[2] n. 167, 4.

262, 22 (c. 43, 2) εὐκινη|τάτων A (R), εὐκινήτων B, corr. Σ ante *Re*.

265, 12 (c. 44, 12) *μελόντων Σ* ante *Ca* 198 pro *μελλόντων*.
266, 28 (c. 46, 4) *προσέβαλλον* AFR *BW*[1], *προσέβαλον* C vulgo; v. *Hu E.Z.* XXI 15.

268, 6 (c. 47, 2) *τὰς δύσεις χειμερινάς* AR, *τὰς χειμ. δύσεις* C vulgo, *τὰς* del. *Hu* qu. I 18, v. Cuntzium l. c. 62. 12 (c. 47, 4) *περὶ Σ* ante *Sch* pro *παρὰ*. 16 (ibid.) *ἕως* Krebsius *D. Präpos.* cet. 20 *BW*[1] pro *ὡς*, v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 149 ss. *Ἀδρίου BW* Fleckeis. annal. 1884, 115 pro *ἀδρία*.

269, 10 (c. 48, 1) | *τε καὶ* A(B), *καὶ* R vulgo, *τίς καὶ BW*[1] I 59. 14 (c. 48, 2) (*τοὺς*) *τόπους* vulgo post *Rei* 222, sed v. ad 57, 3.

270, 9 (c. 48, 9) *τε* AMR, *δὲ Sch* errore.

271, 26 s. (c. 49, 9) *αὐτῷ*, *** *ὑπήκουσε*] *αὐτῶν* | *αὐτῶ υπηνουσε* (*ὑπήκουσε* A[r]R) AR, *αὐτῷ ὑπήκουσε* (cum hiatu) *Rei* 225 *Sch*, *αὐτόν* (i. e. Hannibalem), *ὑπήκουσε Ben* 220, *αὐτῷ ταῦθ' ὑπήκουσε* coni. *Hu*[1], [*αὐτῶν αὐτῷ*] *ὑπήκουσε BW*[1], *ἀδήριτον*, *αὐτῷ ὑπήκουσε* (cum hiatu) C. Wunderer coni. Pol. 14, *αὐτῷ*, *νουνεχῶς* (vel *προθύμως*) *ὑπήκουσε BW* Fleckeis. annal. 1889, 155 ss., *αὐτῷ συνυπήκουσε* coni. *Hu*[2], *αὐτόνομον αὐτόθεν συνυπήκουσε* (voluit *ὑπήκουσε*) C. Wunderer *Philol.* 1894, 50, *αὐτῷ*, (*προθύμως*) *ὑπήκουσε BW* coll. 1, 66, 7. 11, 34, 7 (videtur enim codicis archetypi librarius non modo dittographiam *αὐτῶν* ante vocabulum *αὐτῷ* perperam inseruisse, sed etiam ante *ὑπήκουσε* omisisse adverbium quoddam, quo Polybius significarat Hannibalem regi auxilium oranti libenter esse obsecutum, quod prope manifesta esset utilitas societatis cum regulo faciendae).

274, 30 (c. 51, 12) *ἐπὶ δυεῖν καὶ τρισὶν ἡμέραις* del. E. Hassius Fleckeis. annal. 1893, 162 ss.

275, 18 (c. 52, 5) *μηδὲν δυσχερές*] *δυσ χερὲς μηδὲν* A[1](R) Suid. v. *κηρύκειον* et *σύνθημα* vulgo, notis ″ et ′ superscriptis ordinem verborum mutat A[1] (v. *BW*[1] I 4 s. et 24) *BW*, *μηδὲν* punctis notavit A[2]. 20 (c. 52, 6) *συλλογιζόμενος* (*δ' ἐκ τῶν εἰκότων ὡς δεξάμενος*) vel *συλλ.* (*δ' ὡς εἰκὸς διότι δεξάμενος*) Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1889, 5.

276, 3 (c. 53, 1) *πάντας* | *ἄρδην* A(R), *πάντας* (*ἂν*) *ἄρδην* Scaliger vulgo post *Sch*, at v. ad 197, 16.

278, 9 (c. 54, 8) *ἐπεβάλλετο* Stichius de Pol. dic. genere 166, sed v. *Hu E.Z.* XXII 1. 6. 9 et cf. ad 318, 18. 330, 12. 15 (c. 55, 1) *ἐπὶ τοὺς* AB, *ἐπιετοῦς* R vulgo, *ἐπετοῦς Hu*, *ἐπ' ἔτους* Bothius l. c. 23 *BW* (de *ἐπὶ* cum genetivo coniuncto significante tempus v. Krebsium *D. Präpos.* cet. 80).

280, 19 (c. 57, 1) *διεξελθεῖν* M, sed v. 1, 13, 10. 21 (c. 57, 2) *ἡρακλέους* AB, M ut videtur, *ἡρακλείους* R, v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 113 s. et *Hu*[2] praef. I 49 s. 23 (ibid.) *ταύταις* AMR, corr. C. 26 (c. 57, 3) *κατ' αὐτὴν* AB *Be*, *κατὰ* | *τὴν* M(R) vulgo ante *Be*, *κατὰ* D. 29 (ibid.) *τὸ* MC, om. AR.

281, 28 (c. 58, 3) *παραλιπεῖν* R vulgo, *παραλειπεῖν* A, *παραλείπειν* M *Hu*; v. *Hu E.Z.* XXV 12.

282, 3 (c. 58, 4) *αὐτοῖς Hu.* 6 (c. 58, 5) *πολυπραγμονεῖν* M, sed superscriptum est altera fortasse manu *δὴ*. 12 (c. 58, 7) *ἤνυεν* A *Hu*, *ἤνυε* R[a] vulgo, *ἤνυε* M. 21 (c. 58, 9) *τῶν πάρεξ ὄντων* A (*τῶν παρεξόντων* M) R vulgo ante *Ca*, *πάρεξ τῶν ὄντων* Σ^2 vulgo post *Ca* 211, traditam scripturam restituit *Sch* V 612s. 27 (c. 59, 2) *προσεβίβασαν* AMR, corr. *Ur* 158[a] *Ca* 211.

283, 4 (c. 59, 4) *τὰς μεγάλας* AMR, *μεγάλας* vulgo post *Rei* 231 *Sch.* 'Restitui *πολλὰς καὶ μεγάλας*, quod non sine verisimilitudinis specie esse excogitatum *καὶ* illud docet, quod per errorem in codicibus AM irrepsit in membrum antecedens: *πράξεις καὶ φιλοτιμίας*': *BW*[1] I 86. 6 (c. 59, 5) *γινώσκειν καὶ ἀληθινώτερον* Σ^2 ante *Be*, *καὶ γινώσκειν* | *ἀληθ.* A(MR) *Ob* 50[u] *He* 82, *καὶ ἀληθ. γινώσκειν Ca* 211 vulgo. 13 (c. 59, 7) *καὶ τὰς* AR, *ς τὰσ* M. 23 (c. 60, 1) *τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῆς δυνάμεως ὅπερ ἔχων* R vulgo, *τὸ — ἔχων* omisso *ὅπερ* A, *τί — ἔχων* coni. *Hu*[1], *τὸ — (ἣν) ἔχων* coni. *Hu*[2], *τὸ — (ὅσον) ἔχων Di* Fleckeis. annal. 1869, 117 *BW*[1] *Hu*[3], *ὃ — ἔχων* coni. Stichius *Neue phil. Rundsch.* 1889, 5. Scriptura eodicum recentium ideo videtur ex cod. archetypo esse derivata neque coniectura inventa, quod pronomine *ὅπερ* hiatus tam bene evitatur, ut credi vix possit a viro quodam docto Byzantino hoc esse excogitatum, forma *ὅ* repudiata.

284, 3 (c. 60, 4) *γὰρ* add. Σ^2 ante *Ca* 212. 25 (c. 60, 10) *αὐτῷ* vulgo post *Be*.

285, 23 (c. 61, 5) *ἐπιβάλλεσθαι* AR, *ἐπιβαλεῖσθαι* coni. *Sch*, *ἂν ἐπιβαλέσθαι Na* 345, *ἐπιβαλέσθαι Hu* qu. I 24 *Di*; videtur Polybius voluisse exprimere Publium fuisse fisum Hannibalem Alpes superare ne tentare quidem (*οὐδ' ἐπιβάλλεσθαι*). Cf. Stichium de Pol. dic. gen. 183s.

286, 8 (c. 61, 9) *διότι* AR vulgo Kaelker l. c. 246s., *διὸ καὶ Hu.*

288, 5 (c. 63, 2) *βουλεύσονται* A[1], *βουλεύωνται* A[2]R vulgo, *βουλεύονται* F, *βουλεύσωνται Hu.* 6 (c. 63, 3) *συγκεκληκέναι* AFR, *συγκεκλεικέναι* Σ^2 C vulgo, *συγκεκληκέναι Na* 118 *Hu*; v. Schweighaeuseri lex. Pol. 571s., Meisterhansium l. c. 36, 4, Schweizerum l. c. 60, E. Mayserum *Gramm. d. gr. Papyri* cet. I § 11, 4. 27 (c. 63, 8) *τὴν τοιαύτην* AFR C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1894, 364, *τοιαύτην* CD vulgo, corr. *Be* auctore *Sch*; videtur enim *τὴν αὐτὴν* utique esse necessarium et propter sensum et propter *ἥνπερ* insequens.

290, 8 (c. 64, 5) *μόνον οὐ τολμῶσι κατὰ πρόσωπον ἰδεῖν* AR vulgo (*Rei* 236: 'est idem ac si alius dixisset *οὐ τολμῶσιν ἡμᾶς ἰδεῖν μόνον κατὰ πρόσωπον non audent videre nostrum vel solum*

ipsum vultum'; de insolita verborum collocatione v. ad 112, 4), *μόνον οὐχὶ οὐ* (cum hiatu) *τ. κ. πρ. ἰδ.* La-Roche *Charakt. d. Pol.* Lips. 1857, 64 ann. †, [*μόνον*] *οὐ τ. κ. πρ. ἰδ.* vulgo post *Be*, *μένειν οὐ τ. κ. πρ. ἰδ. BW* Fleckeis. annal. 1884, 117, *μένειν οὐ τ. κ. πρ. ἰδόντες Hu*[2] coll. 1, 31, 5. 6, 55, 2, *σχεδὸν οὐ τ. κ. πρ. ἰδ.* C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 346.

29 (c. 64, 10) *ἐφ' ἃς* pro *σφὰς* Σ^2 ante *Ca* 217.

292, 21 (c. 66, 2) *ὑπό τον* coni. *BW*. 26 (c. 66, 3) *ἕως μὲν τοῦ πρώτου ποταμοῦ usque ad eum fluvium, ad quem primum venerunt* (cf. 3, 68, 5 *ἐστρατοπέδευσε περὶ τοὺς πρώτους λόφους castra fecit circa tumulos, ad quos primos venit*).

293, 8 (c. 66, 7) *γὰρ* add. $A^rC\Sigma$. 17 (c. 66, 9) *καὶ στρατοπεδεύσας περὶ πόλιν Πλακεντίαν*] senarium agnovit Bothius l. c. 23.

297, 3 (c. 69, 3) *αὐτοῦ Hu*. 19 (c. 69, 8) *πράττειν* (*τι*) vulgo post *Be* auctore *Sch* coll. 3, 60, 13; 70, 10. 15, 29, 7. Sed *πράττειν* absolute positum aliis quoque locis adhibetur, velut 5, 75, 9.

298, 23 (c. 70, 4) *τὰ δὲ* AFR, *τὰ γὰρ Ca* 222 vulgo, *τά τε γὰρ Be*, *τά τε BW*. 31 (c. 70, 6) *προκειμένων* AR, *ὑποκειμένων Gro*[m] *BW*; v. Kaelkerum l. c. 243 et Krebsium *D. Präpos.* cet. 82 s.

299, 6 (c. 70, 7) *ἐπικαθεσταμένους* Condos *Bull. corr. héll.* 1877, 64 s. *BW*[1], sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 158.

21 (c. 70, 11) *ἀεὶ* om. D *Di*; sed cf. C. Wuudererum coni. Pol. 19 et v. ad 14, 4, 9. 27 (c. 71, 1) *καστρατηγεῖν* (sic) *Ob* 53, *στρατηγεῖν* D *He* 87, *καταστρατηγεῖν* CE *Ca* 223 vulgo, *στρατηγεῖν* AF vulgo post *Be*; *καταστρατηγεῖν* praefert Krebsius *z. Rect. d. Cas.* cet. III 23, sed v. *Hu Berl. phil. Woch.* 1890, 1441 s.

300, 27 (c. 71, 8) (*τακτὸν*) *ἤδη BW*[2], *ἤδη* FR, *ἤ**δη* A, *in certam castrorum partem Ca* 224, *ἤδη γνώριμον* vel *ἤδη προειρημένον Rei* 246, *συνήθη* coni. *Hu*[1], *ὃν ἤδει BW*[1], *ἠθάδη* (voluit *ἠθάδα*) Schenkelius *Bursians Jahresber.* cet. 1886 I 243, *ἀποδειχθέντα* vel *ῥητὸν* vel *συντεθέντα* C. Wunderer coni. Pol. 17 s.

301, 26 (c. 72, 3) *ὁρμῇ καὶ προθυμίαι περὶ τὸ πλῆθος* AF, *ὁρμῇ καὶ προθυμίᾳ περι(ῆν) τὸ πλῆθος* corr. *Hu* Fleckeis. annal. 1867, 304 s., *ὁρμῇ καὶ προθυμίᾳ περι(εγίγνετο)* [sic] *τὸ πλῆθος Di* Fleckeis. annal. 1869, 117, *ὁρμὴ καὶ προθυμία περὶ τὸ πλῆθος ἦν* CE[2] C. Wunderer coni. Pol. 15 et *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 346.

302, 31 (c. 73, 1) *συνεπλέκησαν* F *Hu BW*[2], *συνεπλεκεισαν* et *συνεπλεκησαν* A per dittogr., *συνεπλάκησαν* C Σ (R incerti) vulgo.

303, 5 (c. 73, 3) *προειμένων BW*[1] auctore *Be*, sed v. ad 9, 11[a], 2. 31 (c. 74, 1) *Νομάδων*] *λογάδων* coni. Holzapfel Fleckeis. annal. 1895, 787.

304, 7 (c. 74, 2) *συνεωθοῦντο Di*, sed v. ad 68, 26.

308, 10 (c. 77, 5) *αὐτὸν* A^{a}R^{a} vulgo, *αὐτοὺς* C^{1}, corr. *BW*.

309, 21 (c. 79, 1) (*τοὺς*) *Ἴβηρας BW*^{1}, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 677 ann. 17.

312, 22 (c. 81, 10) *προιέναι* A (M s. acc.) FR, corr. *Ca* 232. 23 (c. 81, 10) *ἔσται* AFR vulgo, *εστι* M secundum *Bo*, *ἔστ'* (sic) *Ben* 221, *ἔσται* transponit post *ὁ προεστὼς Di* IV 5, qui praeterea conicit fortasse expungenda esse *ὁ προεστὼς τῶν πολεμίων*, *ἐσθ' Hu* qu. II 5, *ἐστιν* Bentenus l. c. 32, corr. *BW*^{1}. 26 (c. 81, 11) *αὐτανδρεὶ* M, 29 (ibid.) *αὐτανδρεὶ* AFME; formam per *ει* scriptam Polybio esse reddendam censet C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 344. At sicut in epistula Antigoni regis ad Teios quarto a Ch. n. saeculo data adhibetur forma *ἀμισθί* (Dittenberger syll.^{2} n. 177, 6), ita Polybio quoque *αὐτανδρί* videtur esse concedendum. Cf. praeterea ad 20, 1 et 36, 29. 26. 29 (c. 81, 11) *γίνεται* (non *γίγνεται*) M.

313, 15 (c. 82, 4) post *ταὐτὸ* vel post *πᾶσιν* add. *συνιοῦσιν* vel *συνηγμένοις Rei* 257 probante Schweighaeusero, post *ταὐτὸ* add. *συνηθροισμένοις* Wielandtius de Pol. archetypo. Diss. inaug. Heidelb. 1887, 47.

315, 2 (c. 83, 7) *ἐπὶ* AFR (traditam scripturam tuetur C. Wunderer coni. Pol. 7) *BW*^{2}, *ὑπὸ* vulgo post *Rei* 258; v. ad 260, 8. 5 (c. 84, 1) *ὁμιχλώδους* A *BW*^{1} *Hu*^{2}, *ὁμιχλώδους* F^{a}R^{a} vulgo; v. ad 316, 21.

316, 21 (c. 84, 13) *ὁμίχλης* A *BW*^{1} *Hu*^{2}, *ὁμίχλης* F^{a}R^{a} vulgo; v. ad 315, 5.

318, 18 (c. 86, 3) *πᾶσι μὲν ἐπεβάλετο BW* pro *ἐπεβάλετο μὲν πᾶσι* ibid. *ἐπεβάλλετο* Stichius de Pol. dic. genere 166, sed v. ad 278, 9. 25 (c. 86, 4) *καί τι BW* pro *καὶ τὸ*.

320, 12 (c. 87, 5) *μεγάλως* DE Cobetus *Mnemos.* 1876, 362, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 120.

321, 10 (c. 88, 3) *πρεντετιανὴν* C *Ob* 57 *He* 93, *πραιτεττειανὴν* A^{1}, *πραιτεττιανὴν* A^{2}R, *πραιτουτιανὴν Ur* 159^{b} coll. Liv. 22, 9, *Πρετετιανὴν* vulgo post *Ca* 239, *Πραιτεττιανὴν* restituit *Sch* coll. Steph. Byz. p. 534, 5, quam formam testimoniis titulorum confirmari annotat Nissenus *Ital. Landesk.* II 428 ann. 5. 25 (c. 88, 8) *Ναρνίαν* Seeckius *Hermes* 1878, 509 s. *BW* coll. Ihnii hist. Rom. II 181, *δαυνίαν* A^{2} (vel A^{x}) R vulgo, *δ***νίαν* A, *περὶ τὴν Δαυνίαν* coniungit cum *ἐξώρμησε* paragraphi antecedentis S. Pallazani *Boll. di filol. class.* 1902, 182 ss. (eam disputationem inspicere non potui, v. *Woch. f. klass. Philol.* 1902, 529).

322, 25 (c. 89, 6) *ἔχειν ἐλπίδα Ben* 222 *BW*^{1} I 81 s. *Hu*^{2} pro *ἐλπίδα ἔχειν*. 27 (89, 8) *ὅλων Ur* 159^{b} pro *νομάδων*, *ὅλων πραγμάτων* C. Wunderer *Philol.* 1894, 62 s., v. 5, 66, 7 *εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων συγκαταβαίνειν κίνδυνον*.

323, 30 (c. 90, 7) *οὐενοαντάνην* AR, *Οὐενουαντανήν Lu*, unde *Οὐενοαντανήν* corr. *Hu*; de forma nominis v. Dittenbergerum *Hermes* 1872, 151 et 304. 31 (ibid.) *Τελεσίαν* Cluver Ital. antiq. 1224 e Liv. 22, 13, 1 *BW*[1]; sed v. Nissenum l. c. II 801, 6.

324, 10 (c. 90, 11) *δυεῖν BW*[1] I 78s. et Fleckeis. annal. 1884, 115 pro *δυοῖν*, v. ad 238, 17. 25 (c. 91, 2) *χρῆσθαι τοῖς ἐμπορίοις Ben* 222 *BW* pro *τοῖς ἐμπορίοις χρῆσθαι*. 30 (c. 91, 4) *σεννουεσάνοι* ** (*οι* A[2] vel A[r]) AR, *σενουεσάνοι* C vulgo ante *Sch*, *Σενοεσσανοὶ* Steph. Byz., *Σενουεσσανοὶ* vulgo post *Sch*, *Σενουεσανοὶ Hu BW*[1], *Σενοεσανοὶ BW*[2], quod et ŭ Latinorum exprimitur Graecorum o (v. Dittenbergerum *Hermes* 1872, 282ss.) et SENVĪSANIS occurrit in titulo latino (v. *BW*[1] I 73).

325, 17 (c. 91, 9) post *Σαυνίτιδος* add. *δευτέρα δὲ ἡ* (cum hiatu) *ἀπὸ τοῦ ἐριβανοῦ* (cum hiatu) C e cap. 92, 1, *δευτέρα δὲ ἡ ἀπὸ* (*δ' ἀπὸ* corr. *Hu*) *τῆς Λατίνων χώρας* coni. *Sch*, *δευτέρα δ' ἀπὸ τῆς Λατίνης BW*, *διὰ τῆς τῶν Τιανιτῶν χώρας*, *δευτέρα δὲ κατὰ τὸν Ἐριβιανὸν καὶ τοὺς Καληνούς* Nissenus *Ital. Landesk.* II 687 ann. 3.

326, 21s. (c. 92, 9) *δυνήσεται ποιήσασθαι καὶ τὴν παραχειμασίαν BW* pro *καὶ τὴν παραχειμασίαν δυνήσεται ποιήσασθαι*.

327, 25 (c. 93, 5) *μέχρις ἂν* coni. *Di* I 55, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1884, 121.

329, 19 (c. 94, 9) *καὶ ἀναγκασθεὶς*] *καταναγκασθεὶς Di* I 42 *BW*[1], sed v. Fleckeis. annal. 1889, 690 ann. 30.

330, 12 (c. 95, 4) *ἐπεβάλλετο* Stichius l. c. 166, sed v. ad 278, 9.

332, 3 (c. 96, 9) *Σαρδόν' BW* pro *σαρδόνα* (*σαρδῶ* B) coll. 10, 1, 8.

333, 15 (c. 97, 5) *ταὐτομάτου* pro *τοῦ αὐτομάτου Ben* 223 *Hu Philol.* 1858, 295 *BW*, v. *BW Philol.* 1903, 549.

336, 24 (c. 100, 1) *παρὰ τῶν παρασκόπων* AR, *παρὰ τῶν κατασκόπων* CE[2]; *παρὰ τῶν σκοπῶν* C. Wunderer coni. Pol. 30s., quod in prioribus Polybii libris Poenorum speculatores constanter nominentur *σκοποί*, non *κατάσκοποι*. 29 (c. 100, 2) *λιβυρνον* (s. acc.) A, *λίβυρνον* R[n] vulgo, *Τάβυρνον* coni. *Sch*, *Τίβυρνον* Nissenus *Ital. Landesk.* II 786 ann. 2; ea quae G. Grasso disputavit de Polybii monte Liburno (*Rivista di storia antica* cet. VII 1, 187) equidem non potui inspicere.

337, 10s. (c. 100, 6) *προστάξας — οἰκονομίαν ταύτην nachdem jede Abteilung angewiesen worden war, täglich ein bestimmtes Maß an die eigenen Leute abzuliefern, als eine den Fouragemeistern der Abteilung zuerteilte Auflage.* Cum Reiskio enim (p. 277s.) *ἐπιβολὴν τοῦ τάγματος τοῖς προκεχ. ἐπὶ τὴν οἰκονομίαν ταύτην* ita sunt accipienda, ut eadem sint, ac si Polybius dixisset *ἐπιβεβλημένον* [hoc est *ἐπιτεταγμένον ὑπ'*

Ἀννίβου] *τοῖς ἐξ ἑκάστου τάγματος προκεχ. εἰς τὴν τοῦ σίτου οἰκονομίαν*. Mandaverat igitur Hannibal, ut unaquaeque exercitus pars certam frumenti mensuram ad suos (non ad Hannibalem) quotidie adveheret, tantam scilicet, quanta esset imperata agminis administratoribus rei frumentariae.

340, 22 (c. 103, 4) *συνεβεβήκει*] v. *Hu E.Z.* XXXII 16 p. 93. 30 (c. 103, 7) *ἀντιφιλονεικοῦντα* AR vulgo, corr. *Di BW*², v. *BW*¹ IV 21.

342, 9 (c. 105, 2) *μετὰ τῶν ἱππέων αὐτοῦ* C *Ob* 60ᵘ vulgo post *Rei* 281 *Sch*, *αὐτῶν μετὰ τῶν ἱππέων* AFR, *αὐτῶν μετὰ τῶν ἱππέων αὐτοῦ He* 100 vulgo ante *Sch*, *αὐτοῦ μετὰ τῶν ἱππέων Σ Re* ante *Be*. 24 (c. 105, 6) *σημείας* AFR *BW*², *σημαίας* C vulgo, v. *BW*¹ IV 21 et cf. ad 353, 26.

343, 21 (c. 106, 2) *ῥηγοῦλος* F^a R^a vulgo, *ῥηγουλος* (s. acc.) A, *ῥήγουλος Be Hu BW*².

344, 7 (c. 106, 6) *ποστούμιον* A^a R^a, corr. *BW*², v. *BW*¹ IV 19.

346, 6 (c. 107, 12) *τοῖς ῥωμαίοις στρατοπέδοις* AR vulgo ante *Sch*, *τοῖς ῥωμαϊκοῖς στρατοπέδοις* B vulgo post *Sch* (v. ind. hist. *196 v. Ῥωμαϊκός), *τοῖς ῥωμαίων στρατοπέδοις Σ*, ut coniecerat *Hu*.

347, 10 (c. 108, 7) *τό τε*] *τὸ δὲ* coni. *BW* coll. 1, 60, 8; 65, 8; 82, 8. 2, 29, 3; 55, 2. 3, 4, 13; 17, 6; 49, 13; 70, 10; 89, 6. 4, 8, 4; 30, 3; 60, 10; 77, 3. 5, 12, 4 cet.

350, 23 (c. 110, 10) *σταδίων* AFR vulgo ante *Sch*, *σταδίους* superscripto *ων* C, *σταδίους* vulgo post *Sch*, *στάδι' Hu*, v. *BW* Fleckeis. annal. 1890, 833 s.

351, 6 (c. 111, 2) *ἱπποκρατοῦντας* AFR vulgo, *ἱπποκρατοῦντες Hu* Fleckeis. annal. 1858, 817 *Hu*¹, ad traditam scripturam redit *Hu*²; v. ad p. 145, 27.

353, 26 (c. 113, 3) *σημείας* AFR *BW*, *σημαίας* C vulgo, v. ad 342, 24.

355, 18 (c. 115, 1) *ἔπισος* AFR, *ἐπ' ἴσον Hu* coll. 2, 30, 7. 6, 38, 4. 8, 1, 2 *BW*¹, *ἐπ' ἴσης Di* coll. 10, 16, 9, traditam scripturam tuetur C. Wunderer *Blätt. f. d. bayr. Gymn.* 1889, 345 *BW*².

357, 18 (c. 116, 6) *περὶ*] *παρὰ* Woelfflinus act. semin. Erlang. II 159, sed v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 158 et cf. 5, 110, 1. 9, 8, 7. 10, 49, 1.

358, 4 (c. 116, 9) *κατά τε τὸν* coni. *Be*, sed v. Kaelkerum l. c. 287 s. 18 (c. 116, 13) *ψυχὴν* AFR, *φυγὴν* Emperius opusc. 318 *Hu BW*¹, sed v. C. Wundererum *Philol.* 1894, 52 s. 29 (c. 117, 3) — *οἱ δ' ἐκτὸς ὄντες τῆς μάχης* —] v. *BW* Fleckeis. annal. 1889, 158 ss.

359, 4 (c. 117, 5) *ἐπιγενομένοις*] *ἐπιγινομένοις BW*¹, sed v. ad 216, 29.

ARGUMENTUM LIBRI PRIMI.

Cap. I. Prooemium auctoris. Fructus historiae. Historiae Romanae praestantia.

Cap. II. Imperii Romani cum aliis comparatio Historia pragmatica.

Cap. III. Princeps institutum Polybii. Historia eius velut unum corpus. In gratiam Graecorum scribit Polybius. Libro duo priores praemittuntur velut praeparatio.

Cap. IV Res Romanae cum omnium gentium rebus conexae. Historia universalis. Ex disiectis membris non licet iudicare de toto.

Cap. V. Transitus ad ipsum argumentum. Initium paulo altius repetendum.

Cap. VI. Pars prior praeparationis. Res ante bellum Punicum primum. Romani Italiam subigunt.

Cap. VII. Mamertini Messanam occupant. Rhegium a praesidio Romano opprimitur (A. Urb. 474). Supplicio afficiuntur perfidi (A. Urb. 483).

Cap. VIII. Mamertini premuntur a Syracusanis. Hiero praetor Syracusanorum (A. Urb. 485).

Cap. IX. Hiero rex Syracusanorum (A. Urb. 486).

Cap. X. Mamertini alii Romanos advocant, alii Poenos. Deliberant Romani de Mamertinis.

Cap. XI. Auxilium ferendum decernunt (A. Urb. 490). Sunes oppidum. Hiero Poenis sese iungit. Chalcidicus mons. Appius Claudius Messanam traicit. Fugat Hieronem.

Cap. XII. Appius Claudius pellit Poenos. Instituti ratio scriptoris.

Cap. XIII. Pars posterior praeparationis. Argumentum libri I et II, quibus haec pars continetur. Ratio tractandi res his libris comprehensas. Bellum Punicum I.

Cap. XIV. Philinus et Fabius historici. Officium historici. Veritas lumen historiae.

Cap. XV. Philini errores. Echetla oppidum.

Cap. XVI. Bellum magna vi suscipitur (A. Urb. 491). Legionum Romanarum ratio. Foedus Romanorum cum Hierone.

Cap. XVII. Apparatus Poenorum Agrigenti. L. Postumius, Q. Mamilius Cos. (A. Urb. 492). Obsident Agrigentum. Severa Romanorum disciplina.

Cap. XVIII. Obsidio Agrigenti. Heraclea opp. Hannibal praefectus Agrigenti. Hanno praetor Poenorum capit Herbesum. Romani obsidentes Agrigentum obsessi ab Hannone.

Cap. XIX. Proelio profligatur Hanno. Hannibal cum suis evadit ex urbe. Agrigentum captum a Romanis.

Cap. XX. Maiora consilia agitant Romani. L. Valerius. T. Otacilius Cos. (A. Urb. 493). De ingrediendo mari cogitant Romani. Classem parant audaces, qui nullam antea bellicam navem habuerant.

Cap. XXI. Ratio exercendi remiges. Exit prima classis Romana (A. Urb. 494). Cn. Cornelius Cos. captus ad Liparam a Boode Poeno. Plures naves amittit Hannibal praefectus classis Punicae.

Cap. XXII. Duilii pugna navalis. Corvi structura. Usus in pugna navali.

Cap. XXIII. Duilii victoria navalis. Mylaites ager.

Cap. XXIV. Segesta obsidione liberata. Macella capta. Hamilcar caedit auxilia Romanorum. Romani in Sardinia victores (A. Urb. 495 et seq.). Hannibal in crucem actus A. Atilius, C. Sulpicius Cos. (A. Urb. 496). Plures Siciliae urbes capiunt.

Cap. XXV. C. Atilii anceps pugna navalis ad Tyndaridem (A. Urb. 497). Augentur utrinque classes (A. Urb. 498).

Cap. XXVI. M. Atilius Regulus, L. Manlius Africam petunt. Copiae navales. Triarii navales. CDXX viri in quaque navi. Acies navalis Romanorum triquetra.

Cap. XXVII. Acies Poenorum. Eorum duces. Proelium navale ad Ecnomum. Triplex proelium navale.

Cap. XXVIII. Victoria Romanorum.

Cap. XXIX. In Africam appellunt Cos. Capiunt Clupeam. Populantur Africam. M. Atilius Regulus in Africa manet.

Cap. XXX. Poeni duces suos convocant. Reguli successus in Africa. Adis oppidum. Imperite rem gerunt Poeni. Fugantur a Regulo. Capitur Tunes.

Cap. XXXI. Undique premuntur Poeni (A. Urb. 499). Dura eis imperat Regulus.

Cap. XXXII. Xanthippus dux Poenorum.

Cap. XXXIII. Xanthippus et Regulus.

Cap. XXXIV. Committitur proelium. Reguli clades. Capitur a Poenis.

Cap. XXXV. Monita Polybii. Fructus historiae.

Cap. XXXVI. Xanthippus domum redit. M. Aemilius, Ser. Fulvius Cos. Africam petunt. Capiunt Punicam classem.

Cap. XXXVII. Victricis classis infandum naufragium. Infesta navigationi signa. Pertinax audacia Romanorum.
Cap. XXXVIII. Novae Poenorum spes in Sicilia. Asdrubal Lilybaei (A. Urb. 500). Nova classis Romanorum. A. Atilius, Cn. Cornelius Cos. Panormum Poenis eripiunt.
Cap. XXXIX. (A. Urb. 501). Cos. cum classe haerent in syrti. Meninx. Lotophagorum ins. Alterum ingens naufragium. Poenis mari cedunt Romani. Cos. in Sicilia pedestribus copiis (A. Urb. 502). Pavent elephantos. Thermam et Liparam capiunt. C. Atilius, L. Manlius Cos. (A. Urb. 504).
Cap. XL. (A. Urb. 504). Caecilius et Asdrubal ad Panormum. Caeditur fugaturque Asdrubal.
Cap. XLI. Novam classem parant Romani (A. Urb. 504). Lilybaeum obsident.
Cap. XLII. Siciliae situs et figura. Pachynus, Pelorias. Lilybaeum obsident Romani. Himilcon praefectus Lilybaei.
Cap. XLIII. Lilybaeum prodere conantur mercennarii. Alexonis Achaei fides. Irrita Lilybaei proditio.
Cap. XLIV. Subsidium mittitur Lilybaeo. Hannibal cum subsidio intrat.
Cap. XLV. Erumpunt obsessi. Frustra tentant machinas Romanorum.
Cap. XLVI. Drepana Hannibal Rhodius. Securus Lilybaeum navi intrat, et fidenter exit. Idem saepe facit Rhodius et alii.
Cap. XLVII. Portum Lilybaei obstruunt Romani. Capitur Hannibal Rhodius.
Cap. XLVIII. Erumpunt obsessi ex Lilybaeo, et opera Romanorum incendunt. Circumvallant Lilybaeum Romani.
Cap. XLIX. (A. Urb. 505). P. Claudius Cos. Drepana tentat. Adherbal praefectus Drepanorum.
Cap. L. P. Claudius ab Adherbale male accipitur ad Drepana.
Cap. LI. Fugatus classem perdit P. Claudius.
Cap. LII. Adherbalis gloria. P. Claudii infamia. L. Iunius Cos. in Siciliam mittitur.
Cap. LIII. Classi Romanae ad Lilybaeum et Heracleam insidiatur Carthalo.
Cap. LIV. L. Iunius Cos. Lilybaeum navigat. Classem naufragio amittit.
Cap. LV. Mare omittunt Romani. L. Iunius Erycem occupat. Eryx mons et oppidum. Venus Erycina. Erycem tenet Iunius.
Cap. LVI. Amilcar Barca (A. Urb. 507 sqq.). Ercte castellum. Amilcar et Romani ad Panormum.
Cap. LVII. Aequus Mars inter utrosque.

Cap. LVIII. Amilcar et Romani ad Erycem (A. Urb. 510 sqq.). Gallorum gallinaceorum pugna.

Cap. LIX. Classem denuo parant Romani. (A. Urb. 511). Sumptibus privatorum paratur classis. C. Lutatius cum classe ad Drepana (A. Urb. 512).

Cap. LX. Hanno praefectus classis Poenorum. Hiera ins. Lutatius et Hanno ad Aegussam.

Cap. LXI. Proelium navale ad Aegussam (A. Urb. 513). C. Lutatius debellat classem Poenorum.

Cap. LXII. Pacem petunt Poeni per Amilcarem Barcam. Laus Amilcaris. Pacis condiciones.

Cap. LXIII. Pax concluditur cum Poenis. Belli gesti magnitudo. Mira classium commissarum moles. Consilio et virtute, non casu, parta potentia Romanorum.

Cap. LXIV. Promittitur liber de forma reipublicae Romanae. Poeni cum Romanis collati.

Cap. LXV. Bellum Romanorum cum Faliscis. Bellum Africum Poenorum cum suis mercennariis inexpiabile et alias memorabile.

Cap. LXVI. Origo belli Africi. Afri et mercennarii Poenorum ex Sicilia in Africam traiiciuntur. Carthagine mittuntur Siccam. Stipendii debiti rationes exaggerant.

Cap. LXVII. Seditio mercennariorum et periculosa turba. Hanno sedare tumultum nequit. Tunete seditiosi castra ponunt.

Cap. LXVIII. Omnia pollicentur Poeni. Maiora semper postulant mercennarii. Gesconi res committitur.

Cap. LXIX. Spendius et Mathos irritant commilitones. Saeviunt in nolentes secum facere. Duces rebellium Spendius et Mathos.

Cap. LXX. Gesconem comprehendunt. Bellum suscipiunt apertum (A. Urb. 514). Concitant Afros adversus Poenos. Uticam et Hipponem obsident.

Cap. LXXI. Poenorum res angustae.

Cap. LXXII. Durum imperium Poenorum in subditos. Feminae cum viris rebellioni favent.

Cap. LXXIII. Poenorum apparatus. Hippo et Utica obsessae a rebellibus. Carthaginis situs. Tunes.

Cap. LXXIV. Hanno imperite rem gerit ad Uticam. Rursus ad Gorzam.

Cap. LXXV. (A. Urb. 515) Amilcar Barca Uticam obsidione liberat. Bacara fluvium vado traiicit. Custodes pontis a tergo adoritur.

Cap. LXXVI. Profligat rebelles Amilcar.

Cap. LXXVII. Rursus Amilcarem premit Spendius Autaritus Gallus et Afri Numidaeque cum Spendio.

Cap. LXXVIII. Narava Numida ad Amilcarem transit. Amilcar acie vincit rebelles.
Cap. LXXIX. Mercennarii in Sardinia deficiunt a Poenis. Omnis Sardinia deficit. In Africa rebelles commentis ducum suorum confirmantur. Spendius irritat rebelles.
Cap. LXXX. Autaritus Gallus saeva suadet. Saeviunt rebelles in humaniores. Gesconem misere trucidant.
Cap. LXXXI. Saeva alia consilia capiunt. Animorum ulcera insanabilia.
Cap. LXXXII. Poenorum duces Amilcar et Hanno discordes inter se. Commeatus Poenorum perit naufragio. Hippo et Utica deficiunt ad rebelles. Rebelles Carthaginem obsident.
Cap. LXXXIII. Hiero iuvat Poenos. Nec Romani desunt Poenis.
Cap. LXXXIV. Rebelles premit Amilcar (A. Urb. 516). Ars imperatoria quantum praestet rudi audaciae. Fame pressi rebelles se mutuo vorant.
Cap. LXXXV. Amilcari dedit se Spendius. Necatur multitudo rebellium. Prion locus prope Carthaginem.
Cap. LXXXVI. Matho rebellis obsidetur Tunete. Spendius in cruce suspenditur. Hannibal a Mathone capitur. In crucem agitur.
Cap. LXXXVII. Hanno et Amilcar in concordiam reducti. Premunt Mathonem. Leptis oppidum. Acie victus capitur Matho.
Cap. LXXXVIII. Pacata Africa. Hippo et Utica receptae. Finis belli Africi. Sardinia Romanis cedunt Poeni et novum tributum recipiunt (A. U. 516).

ARGUMENTUM LIBRI SECUNDI.

Cap. I. Nexus historiae. Amilcar in Hispania (A. Urb. 517—525). Asdrubal succedit Amilcari.
Cap. II. Res Illyricae (A. Urb. 523). Agron rex Illyriorum. Aetoli Medionem oppugnant. De titulo manubiarum litigant praetores Aetolorum.
Cap. III. Agron iuvat Medionios. Clades Aetolorum ad Medionem.
Cap. IV. Consilium Aetolorum in ipsos vertit fortuna. Moritur Agron. Teuta regina Illyriorum. Infestat maria (A. Urb. 524).